ԺԹ. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 4915 — 8/21 ԱՊՐԻԼ 1902 — ԵՐԿՈՒՇԱԲԹԻ — 12 ՄՈՒՀԱՐՐԷՄ 1320 — ԺԹ. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 4915

درعلیه‌ده غلطه‌ده «آره‌ولك» غزته‌سی اداره‌خانه‌سنه

Նամակ կամ որեւէ գրութիւն պէտք է ուղղել
ԱՐԵՒԵԼՔ ՕՐԱԹԵՐԹԻ
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԵԱՆ
ՊՈԼԻՍ, Գալաթիա, Նորատունկեան խան

Les Annonces sont reçues
à la Direction du Journal "ARÉVELK,,
Galata, CONSTANTINOPLE

20 ՓԱՐԱ. 20

ԱՐԵՒԵԼՔ

ՕՐԱԹԵՐԹ

ԱԶԳԱՅԻՆ, ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Պոլսոյ եւ գաւառներու համար տարեկան 140 ղրշ.
» » » » վեցամսեայ 70 »
» » » » եռամսեայ 40 »
Օտար երկիրներու համար տարեկան 40 ֆրգ.
» » » վեցամսեայ 20 »
Դրամի փոխարէն փոստային փուլ կ'ընդունուի, 115 ղրուշի փուլը 100 ղրուշի հաշուով:
Տեղական Թղթատարի ծախքը բաժանորդագ կը վճարեսքեր:

Յանուցմանց համար պէտք է դիմել ուղղակի Խմբագրատուն:

20 ՓԱՐԱ. 20

ՇԱԲԱԹԱԿԱՆ ՆՕԹԵՐ

ԽԵՂ

Ազգ. Վարչութիւնը, որ վաւերացուցած էր Բաղէշի Առաջնորդին ընտրութիւնը առանց վարանման, Յակոբեան Տ. Վահան վարդապետի պատասխանատուութենէն համոզուած՝ նախընթաց չաբթու արժան դատեց չեղեալ համարել նոյն ընտրութիւնը, ինչպէս տեսնուեցաւ Խառն Ժողովի որոշմանց կարգին մէջ: Բայց այդ պատասխանատուութիւնը ծանօթ չըլլալուն՝ այսօր ամենեւին չենք գիտեր թէ ինչո՞ւ Տ. Վահան վարդապետ անողոք մնաց Բաղէշի Գաւառ. Ժողովին միաձայն ընտրութեան հանդէպ, ամենեւին չկասկածելով Պատրիարքարանի պատժական անդրանիկ անօրինութենէն, որ իրաւամբ կըրնար ի գործ դրուիլ. ընդհակառակն՝ անմիջապէս ուրիշ պաշտօն մը յանձնուեցաւ վարդապետին. այսինքն Պուլկարիոյ Վիճակին վարչական կազմակերպութեան պաշտօնը: Դիտնցիք ան, օրինակի համար, թէ Տ. Հմայեակ եպիսկ. «ծերութեան եւ տկարութեան» աղագաւ էր որ կանխեց հրաժարական տալ Պուլկարիոյ առաջնորդական ընտրելիութենէն, գոնէ այսպէս խմացուեցաւ լրագրական տեղեկութիւններէ. բայց Տ. Վահան վարդապետի հրաժարման գալով՝ միայն պատասխանատուութեան մը զրոյցին կրցան արձագանգ ըլլալ թերթերը, առանց պատասխաններուն որպիսութեան ալ խելամուտ ըլլալու կամ ընելու ընթերցող հասարակութիւնը:

Այսպէս թէ այնպէս՝ Բաղէշ մնաց դարձեալ առանց հովուի, եւ կարծա՝ Խառն Ժողովին փաթիկա հոգածութեան, որ չի կրնար այլ եւս յապաղիլ առանց վնասելու Վիճակին եկեղեցական եւ կրթական գործերուն: Բան իս, առաջնորդութեան յարմարադոյն անձը Բաղէշի համար՝ Տ. Գնել վարդապետն է, Սամսունի նախորդ Առաջն. Տեղապահը, որ ունի մեծ յօժարութիւն գաւառական պաշտօն վարելու, եւ ամենեւին համ չառներ հասարակ քարոզչութենէ կամ Պատրիարքարանի մէջ քարտուղարութեան պաշտօնէ եւ կամ... Դարձեալ թաղական վէճերուն կարգադրութենէն: Բաղէշցիք լաւագոյն ընտրութիւնը ըրած պիտի ըլլան, կը կարծեմ ես, եթէ միանան Տ. Գնել վարդապետի անուան վրայ, ամենեւին չկասկածելով այն վատասարակ հիւանդութենէն՝ որ պատճառաբանութիւն կը դնէին, թէեւ կարենայ խօթասիրտ եկեղեցականներու օգտակար ըլլալ: Տ. Գնել վարդապետ այս վերջիններէն չէ, այլ այն Աբրահամներէն է՝ երբեւիցէ ըլլալ՝ որոնք յօժարութեամբ, ուղղութեամբ եւ անբասիր պաշտօնավարութեամբ կը ծառայեն Հայ. եկեղեցւոյ, գաւառներու մէջ մասնաւորապէս, որպէսզի ալ թռուլ ցանցառ եղած ըլլան դժբախտաբար:

* *

Տրապիզոնի Վիճակը սակայն, Բաղէշէն շատ աւելի բախտաւոր եւ Բիւլէն առաւելապէս երջանկաբէտ, կրցաւ ունենալ իր Առաջնորդը յանձին Պասպասեան Տ. Եղնիկ վարդապետի, որ պատուեցաւ Գաւառ. Ժողովին իսկական մեծամասնութենէն քուէներու միաձայնութեամբ: Ա՛լ այսուհետեւ պիտի չկարդանք հարկաւ, դէթ ժամանակի մը համար, քաղաքին այս ինչ անկիւնէն մայրաքաղաքիս այն ինչ լրագրին յղուած որ եւ է ընդդիմախօս թղթակցութիւն, եւ նորընտիր Առաջնորդին ժամանակ պիտի թողուի իր շուրջը համախմբելու քաղաքացւոյ լաւագոյն տարրերը յօգուտ դաւառին վարչական ու կրթական գործերուն, որոնք բաղձալի կողմեր ցոյց կուտային միշտ, քանի մը տարիներէ ի վեր:

Շնորհաւորելի է Տ. Եղնիկ վարդապետ արագ յառաջացումը, ընթացիկ քարոզչութենէ մինչեւ առաջնորդութիւն, մա՞նաւանդ երբ բաղդատենք իր ձեռնադրութեան թուականը մեր չրջարանակ եկեղեցականաց մեծ մասին չնորհընկալութեան հինցած թուականներուն հետ:

Կը ապասենք ընտիանարար որ Տ. Եղնիկ վարդապետ աւելի ոգեւորութեամբ զբաղի ոչսուհետեւ քաղաքին երկոտեւ վարժարաններուն, ինչպէս նաեւ Վիճակին գիւղական դպրոցներուն, բարեկարգութեան գործերով, եւ հետաքրքրուի ամենուրեք գործադրել տալ մեր Նախակրթութեան Կանոնագրին ու Կրթական գործերը,— որոնցմէ դեռ նոր ուղղուած էր մէկ մէկ օրինակ կեդրոն. Ուստի. Խորհրդէն, որ պզտիկ զարմանքով մը փութաց պատասխանել Տրապիզոնցւոց այս տարաժամ ինդրանքին, թէեւ այս պարագան չունենայ ընութիւն ստուեր ածելու քաղաքացւոց դպրոցասիրութեան:

* *

Բայց շատ մթին ստուեր մը կ'ածէ Աղեքսանդրիոյ Թաղ. Խորհրդին վերջին ընտրութիւնը, որ նկարագրուած էր Սուրեաեվի Թղթակցէն, տեղացի հայերէն ոմանց օրինաւոր կարգապահութեան: Կարդալով նկարագրութիւնը՝ մարդ դժուարաբաղձ կրնայ երեւակայել ինքզինքը ընտրական ժողովատարի մը մէջ, ուր կը կարծուէր մինչեւ հիմայ թէ օրինաւորութիւն եւ կարգապահութիւն միայն կրնան մուտ գտնել ու տիրապետել համերաչխ ու ձեռն ի ձեռն, եւ ոչ անձնական կիրքերու չարաչար արտայայտութիւն կամ ժիր ու պոռչտուք, որպիսի բաներ երբեք խնամութիւն չունին օրինաւորութեան հետ: Եթէ իրենց ընտրական իրաւունքն է որ պիտի վայելեն, վայելման այս եղանակը յանչսակութեան գոյն կ'առնէ կամ, բուն բացատրութիւնը գործածելով, կ'երթայ յանգիլ անվրէպ բացարձակ ապօրինութեան: Կը ցաւինք որ մեր ազգային բարքերը, այդ կերպով, իրենց անհաղոյ կողմերը ցոյց կուտան յաճախ առանց կարդ կանոնի ակնածութեան:

Եւ ինչ խեր պիտի ծագի Աղեքսանդրիոյ Թաղ. Խորհրդին աղմկալից ընտրութենէն, որ օրինաւորութեան նշոյլն անգամ չունի իր մէջ, ենթադրելով նոյն իսկ որ պատմածներուն կէսէն աւելին չափազանցութիւն եղած ըլլայ: Առաջնորդ Տ. Յովսէփ եպիսկոպոս պիտի ուզէ եւ, եթէ ուզէ, պիտի կրնայ վաւերացում տալ կատարուած ընտրական գործողութեանց եւ ի ժողով հրաւիրել Խորհրդին անդամները, որոնց՝ ո՛չ ժողովքէն եւ ոչ խորհրդակցութիւններէն պիտի կրնան օգտուիլ դպրոցն ու եկեղեցին իրենց կալուածներուն եւ հասոյթներուն հետ, քանի որ գժտութեան որոմը ցանուած ու բուսած է առաջին օրէն՝ նկարագրուած տարօրինակ պարագաներու մէջ: Իսկ երբ ինդիրը յանձնուի Աղգ. Կեդր. Վարչութեան, —վասն զի Պատրիարքարանի ալ բողոք եղած է այս ընտրութեան դէմ, ինչպէս կը գրէ Սուրեաեվի Թղթակիցը, — տարակոյս չկայ թէ Վարչութեան կողմէն արդուելիք հրահանգը զլուանի կազմութեան յանձնարարութիւն չպիտի ըլլայ Թաղ. Խորհրդին, որ ինքնին չատ հեռի է յանձնարարելի հանդամանք մը ունենալէ, ինչպէս կ'երեւայ պատմածներէն... ափրիկեան արեւու չափ պայծառ:

* *

Պզտիկ վլայուկ մըն ալ Բատրգիւղի Թաղ. Խորհրդարանին շուրջբոլորը ծագած է այս օրերս նորէն, բայց այս անգամ ոչ թէ Ս. Թագաւոր եկեղեցւոյ չինութեան գործին համար,—որուն եղանակը անցաձմեռուան հետ,—այլ հասարակ հանդերձաչինութեան մը պատճառաւ, որ սովորական բան մըն է ամէն թաղի մէջ, Զատկական օրերու առթիւ, դպրոցական աղքատիկ տղոց հագածու ըլլալու բարեսիրութեամբ: Օրթաղիւղի մէջ ալ, օրինակի համար, հագուստ կը տրուի կարօտ դպրոցականաց, բայց հաւիւ թէ Թաղեցին կրնայ իմանալ: Բատրգիւղի Թաղ. Խորհուրդը իրարանցում պատճառեր է հանդերձավաճառութեան բոլոր հրապարակին, այս դիպող առթիւ ցոյց տալ ուզելով վերին առաքեալի անտեսադիտութիւն եւ ըստ ոմանց, հայիոյելով մեծագոյնն ընտիր կերպասէ զոյգ մը պատուական վերարկու... չեմ գիտեր որո՞նց վրայ չարի առնուած: Ամէն պարագայի մէջ հրեայ տուն մը փութացեր է օգուտ քաղել Թաղականին անտեսադիտութենէն, ու իր կարգին օգտակար ըլլալ զոյգ մը վերարկուներուն պատրաստութեան գործին. եւ այս ամէնը մատակարարուեր է ի հեճուկս հայ վաճառատան մը, որ ի զուր յանձնառութիւն յայտներ է հրեայ վաճառականին պահանջած գինէն քանի մը դահեկան զեղչել ի նպաստ եկեղեցւոյ մտուելին: Այս տարաստոր գործառնութեանց հետեւանքը բարեխոնարհաբար նպաստաւոր եղեր է դպրոցականաց, վասն զի բաւական թուով թաղեցիք միացեր են մէկ մէկ աղքատ տղու հանդերձ դնել իրենց ձեռքով, առանց պատասխանելու Թաղականին կողմէն եղած դիմումներուն, եւ առանց բընականաբար մաս եւ բաժին ունենալ ուզելու... զոյգ մը վերարկուներուն հայիոյման գործին մէջ, որոնց չամն ու ձեւը դպրոցական աղոց վրայ կաղապարուած էր ի հարկէ:

ԱՐԻՆ

ԹԱՏԵՐԱԿԱՆ ԿԵԱՆՔԷ

ՌՈՒՍԱՀԱՅՈՑ ՄԷՋ

Շաբաթ, մարտի 9ին, Պ. Արմէնեանը, տեղական դերասաններուն ժամանակցութեամբ, Թիֆլիսի արտասահմանական ընկերութեան թատրոնում իր առաջին դէրիսի համար ներկայացրեց Ալֆրէդ դը Միւսսէի Վալաժաս վնիռ (Il ne faut jurer de rien):

Ֆրանսիական նշանաւոր բանաստեղծի պիէսը, որ առաջին անգամն է դրւում հայ լեզի վրա, ո՛չ բովանդակութեան եւ ոչ հիւսուածքի կողմից ընդհանրապէս աչքի ընկնող մի երեւոյթ չէ ներկայացնում: Իրական նկարագրութիւնների, բէպլիսական պատկերների հետ միասին դա կրում է բուն միւսէյական բոմանտիզմի հետքերը, որի գլխաւոր առանձնայատկութիւնները սրախօսութիւնների լսիրշ եւ անսպասելի ածնից, բայց եւ այնպէս իր միասնութեան հետ միասին երբեմն ոչ միայն չարաճճի է, այլ եւ խայթող: Ինչպէս երեւում է, ժօրժ Սանդի մասին գիտողութիւնները դեռ տարուբերում էին վաւրվռուն եւ տպաւորող բանաստեղծին:

Եթէ բուն գեղարուեստական տեսակէտը մի կողմ թողնենք, պէտք է նկատել, որ պիէսը իբրեւ, այսպէս ասած, սալօնական մի կատակերգութիւն, լսւում է մեծ հաճութեամբ: Պիէսի գլխաւոր հերոսը՝ Վալանթէն մի չարաճճի, հօրեղբօր հաշուին ապրող, անհոգ, bon vivantական հակումներից ոչ ազատ երիտասարդ է, որ իր սեփական կեանքում տեղի ունեցած սիրային մի արկածի պատճառով վճռում է երբեք չամուսնանալ, որովհետեւ չէ հաւատում կանանց հաւատարմութեանը— այնուամենայնիւ սիրոյ ամենազօր մղումը ի չիք է դարձնում վաղուժամ վճիռը:

Պ. Արմենեանը Վալանթէնի դերը կատարեց փայլուն ազնուութեամբ: Պարոնը, ինչպէս երեւում է, սալօնի չարաճճի երիտասարդի տիպը շատ նուրբ կերպով էր ուսումնասիրել: Վալանթէնը կեանքի «դերասաններին է»: գլխաւոր հերոսի բնաւորութեան այս առանձնայատկութիւնը շատ լաւ էր ըմբռնել Պ. Արմենեանը. եւ այս է պատճառը, որ հէնց առաջին տեսարանից ունկնդիրը այն տպաւորութիւնն է ստանում, որ յիրաւի իր առաջ կանգնած է մի դերասան՝ բաւի բուն նշանակութեամբ—այնքան հմուտ, այնքան բընական եւ անբռնաբարօրէն էր պարոնի խաղը:

Այդ առաւելութիւնները, որ մենք «Կրէմոնի վեպագրի» առիթով նկատել էինք Պ. Արմենեանի մէջ, այժմ աւելի նուրբ ատաճանաւորութիւններով կարելի դիտել: Ամենից աչքի ընկնող բարեմասնութիւնն այն է, որ պարոնը անպայման խելօք դերասան է: Խելօք լինելը, ի հարկէ լաւ յատկութիւն է, բայց չափազանց խելօքութիւնն էլ արդէն համը ասում է, անմիջականութեան աղը հալեցնում, «բնականի» կախարդանքը խորտնում եւ խակական եռանդը արուեստականի վերածում: Այս տեսակ blasirt խելօքութիւնից բարեբաղդաբար ազատ է Պ. Արմենեանը. նա խելօք է մինչեւ այն սահման օրքան նա անհրաժեշտ մի պայմանք է, եւ դերի ներքին անհրաժեշտութեանն է պայմանաւորւում: Սա այն գեղեցիկ ոսկէ ճանապարհն է, ուր խելօքութիւնը եւ բնականութիւնը ներդաշնակւում են: Ահա այս սիրուն ներդաշնակութիւնն էր պատճառը, որ Պ. Արմենեանի խաղը իր գրաւչութեան եւ սահմանութեան հետ միասին՝ մի սփոփող հրճուանք, հոգեկան զուարթութիւն եւ կենդանացող զովութիւն էր ներշնչում. նրա Վալանթէնը միջամտական վայրիւյում, թոլում էր ունկնդրի եւ աչքը եւ ականջը եւ սիրտը: Պարոնի աչք ընկնող առաւելութիւններից մէկն էլ այն էր, որ նրա ձեւերը չափազանց ընտիր են եւ դիւրաշարժ. նա գիտէ իրան շատ վայելուչ եւ օրինակելի կերպով պահել բեմի վրա — մի կարեւոր յատկութիւն, որ մեր դերասաններից եւ դերասանուհիներից չատերին է պակասում: Պարոնի ձայնի հնչեղութիւնը եւ ձիւնութիւնը՝ նոյնպէս մի գնահատելի առաւելութիւն է, այն ինչ միմիկան այս անգամ ճոխ տպաւորութիւն չթողեց եւ մի քիչ միօրինակութեան հետքեր էր կրում: Արտասանութիւնը յատակ է եւ մաքուր. միակ պակասութիւնը այն է որ երբեմն շատ մեղմ ձայնով էր խօսում եւ տեղ տեղ փութիկոտ սրընթացութեամբ — այնպէս որ շատերին անհասկանալի էր թուում: Ֆրանսիական արտասանութեան եղանակը ազօտ կերպով դեռ նշմարելի է:

Արմենեանը իր իսկական ամպլուա՝ ingénu, դուցէ եւ bon vivant դերերում շատ հնարամիտ մի ոյժ է ներկայացնում եւ առաջիկայ սեզոնում, անուշչա, մեր խմբի լաւագոյն զարդերից մէկը կը լինի:

Թատրոնում բաւականաչափ հասարակութիւն կար, որ եւ վարձատրեց Պ. Արմենեանին ջերմ եւ յաճախակի ծափահարութեամբ. պարոնը ստացաւ եւ մի պսակ: Անուամբը լաւ էր. ազգ էր մատնանշ. Պ. Միրզաեանի Վան Բիւրը:

* *

Նոր Նախիջեւանից գրում են.— Հայ դերասանական խմբի ներկայացումները սկսվեցին մարտի 4ից «Հայրենական տուն» պիէսայով. երկրորդ ներկայացումը տեղի ունեցաւ մարտի 6ին, խաղացին «Կեանքի արժէք»: Խումբը, ինչպէս յայտնի է, շատ ընտիր ոյժերից է կազմված. բացի տիկին Սիրանույշից, խմբումն են տիկին Մայասարեան, Պ. Պ. Աբելեան, Պետրոսեան. այդ, ըստ երեւոյթին, պիտի դառնայ Նախիջեւանի հասարակութեան, բայց, տարաբաղդաբար, երկու ներկայացումներն էլ շատ եւ շատ հասանականութիւն էին դրաւել: Մենք զարմանում ենք մեր հասարակութեան վրա. որքան անկեղծան լինի մեր դերասանական կեանքը, այսուամենայնիւ մի այդպիսի երեւոյթ, ինչպիսին է տարէնը մի անգամ հայերէն ներկայացումները, այն էլ, հոմարձակ կարելի է ասել, դերասանական խաղով, պիտի չարժէր, հետաքրքրեցնէր մեր հասարակութիւն: Ո՞ւր է այն ոգեւորութիւնը, որը ցոյց տուեց մեր հասարակութիւնը տիկին Սիրանույշի առաջին այցելութեան ժամանակ: Այն ուրիշ էր... Այն ժամանակ տիկին Սիրանույշը եւ նրա ներկայացումները նոր էին: Թատրոնում ժողովված փութրաթիւ հասարակութիւնը, տեսնելով իսկի երկու խաղերն էլ, սքանչացած էր եւ չը դիտեր ինչպէս արտայայտէ իր բաւականութիւն եւ ոգեւորութիւնը: Նոր այժերից տիկին Մայասարեանի խաղը առանձին հետաքրքրութիւն զարթեցրեց մեր թատերասէրների չրջանում. այն յոյսերը, որ սպասվում էր նրանից, լիովին արդարացրեց նա իր չնորհալի եւ դերասանական խաղով: Ցարգելի տիկնոջ մէջ կայ անպայման տաղանդ, բեմական արտաքին, սիրուն եւ բեմական ձայն: Միւս երիտասարդ դերասաններից աչքի էր ընկնում Պ. Ալիխանեանի եւ Պ. Ռշտունու խաղը:

* *

Հինգշաբթի, մարտի 14-ին, Պ. Դալֆայեանը տեղական դերասանների եւ սիրողների մասնակցութեամբ Թիֆլիսի արտիստական Ընկերութեան թատրոնում ներկայացրեց «Համլէտ»: Պ. Դալֆայեան, ըստ երեւոյթին, վատ էր պատրաստված այդ երեկոյ, այնպէս որ նրա խաղը ընդհանրապէս սառն տպաւորութիւն էր թողնում: Տեսարանը մօրը հետ կարելի էր համեմատաբար գոհացուցիչ համարել. այն ինչ ներկայացման տեսարանի ամբողջ տպաւորութիւնը նսեմացուցեցին մի տարօրինակ սեպի պատճառով: Չէ՞ որ այս յանցապարտ զոյգը թատրերգու ուժեղ գործողութիւնը տակնուվրայ պէտք է լինի. իսկ բեմի յետեւը կատարվող թուտաւորումը ամէն ինչ տրհետական դարձրեց եւ, ինչպէս նկատեցինք, տպաւորութիւնը միանգամայն նսեմացրեց: Միւս դերակատարներից աչքի էին Օր. Խիթարեանի Օֆէլիան, ինչպէս եւ Պ. Տէր-Դաւթեանի դերակատարը: Պ. Պ. Միրզեան (Պոլոնիուս), Բարուբեան (Հորացիո) եւ Ամօ (Լայէրտ) տանելի էին. այն ինչ տիկին Զաբէլը իր դերում թոյլ էր, ներկայացրած դերի պահանջած ձեւերից եւ չարժուածքներից միանգամայն զուրկ: Ողբերգութեան վերջին տեսարանը, Պ. Դալֆայեանի անակնկալ հիւանդութեան պատճառով, չը ներկայացվեց: Թատրոնում բաւականաչափ հասարակութիւն կար:

ՍՐՏՈՎ

(ԾՈՐԱՎԱՆՊ)

Ա

Զմրան երկար գիշերները հասած ըլլալով դարձեալ, Տիրան ու Ատրինէ, անպակաս, թաղին ամէն երեկոյթներուն ներկայ կը գտնուէին. որովհետեւ, առանց անոնց՝ երեկոյթները անչուք կ'անցնէին: Սքանչելի կերպով ջութակ կը զարնէր Տիրան, ու Ատրինէի քնքուշ մատներուն ներքեւ, դաշնակին լեզուակները ինչքան սիրուն ու նուրբ ներդաշնակութեամբ կ'ելեւէջէին. ու այսպէս հարկ է ըսել, վերոյիշեալ ընտանեկան համախմբումներու ոգեւորութիւնը վերջին ծայր հրապուրիչ կը դառնար:

Տիրան՝ Փոքրներու վարժարանը դասաւարակուած էր. Ատրինէ ալ Սէօուրբ կրթութեամբ մեծցած էր: Երկուքն ալ սահուն ֆրանսերէն գիտէին, եւ վերջապէս, ճաշակով ու մարի դարդացումով իրարու շատ կը նմանէին:

Բանրեօթը տարեկան վայելչադէմ, կոկիկ երիտասարդ մըն էր Տիրան այն տարին: Ծնողքը մեռած էին ու մեծ եղբօրը տունը կը կենար. Բէժիէն գրագրական պաշտօնով առած տնականէն մաս մը ուտեստի եւ ընակութեան համար եղբօրը վճարելով միայն: Ատրինէ ալ, թէեւ, աչքառու գեղանութեամբ օժտուած՝ դեռատի աղջիկ մըն էր, բայց մեծ ընտանիքի մը զաւակ չէր նմանապէս. ծնողքին մէկ հատիկը ըլլալով՝ չմոռնանք ըսելու թէ չփայած էր քիչի մը, մանաւանդ անոր համար որ ծնողքը շատ բարձր աչքով կը նայէին իրեն:

Ընտանեկան համախմբումներու եւ հարսնիքներու առեն, շատ անգամ «աղջիկ նչանելու», «ողջոյ տուումներու» խօսքեր պակաս չեն ըլլար. մանաւանդ անանկներ կան, որ՝ կրնոց բան զորձ ըրած են գրեթէ, այս ինչ երիտասարդը այն ինչ օրիորդին, այս ինչ օրիորդը՝ այն ինչ երիտասարդին յարմար տեսնելով. թէպէտ ատով՝ նոյն իսկ, ո՛ւ եւ է չան մը՝ ակնկալութիւն մըն ալ չունենան իրենք: Ահա այս գասակարգի մարդիկ էին որ, Ատրինէն Տիրանի յարմար կը տեսնէին ու իրենց մտքէն անցածը ամէն պատեհ առթիւ չէին թերանար Տիրանի ականջը ձգելէ.

—Տե՛ս, ինչ ճաշակաւոր ու գեղեցիկ է ան կ'ըսէին, քեզի համար ձեւուած կապայ է. խօսքը խօսքէդ կը յարմարի, տարիքը տարիքդ: Այդ աղջիկը ձեռքէ մի՛ փախցներ, քանի որ օր մը չէ օր մը պիտի կարդուիս. եւ արդէն տարիքդ ալ եկած հասած է:

Բ

—Քա՛ կնիկ, քեզի բան մը ըսեմ. սա, «սուտէ» կ'ըսեն կոր, ինչ կ'ըսեն կոր, ես համ մը չեմ կրնար կոր առնել վերջապէս: Ասանկով, աղջիկն ալ ձեռքէ պիտի հանենք: Չի տեսար, թախտի մը պարապ քակով միւսիներ, ինսաբ աղջկանդեանէն ֆրը ֆրը կը դատապէն կոր: Անդամ մըն ալ հրատրելու որ ըլլանք, ո՛չ մենք էրթանք, ո՛չ ալ Ատրինէն զրկենք: Այս բաներուն վերջը աղէկ չեմ տեսներ կոր, կը նայիս որ ճաշիկ է, այդ անկուտներէն մէկուն սիրտը կու տայ, ալ անիկ վերջը, եղ, կրնաս նէ մէջէն եղ...:

—Քա՛ մարդ, ինչ է ըսածդ: Աղջիկդ երկու ամիսէ քի տունը նստէն եղաւ, տունը ուտէն մնաս: Էլ ալէմի էրեւալիք ժամանակը հասած է ալ, յարմար մէկը որ դէմը ելլէ, «էջ» պիտի ըսես: Անցած իրիկուն, Յակոբի էֆ.ին տարեդարձի իրեկոյթին, Մինաս էֆ.ին մայրը Անտիձա հանդիս էկաւ, քովս եկաւ, «փիանոն չաղոը քուկին աղջիկդ է եղեր, մաշալլան, ինսո՛ր ալ մեծցեր է, հարսնցու աղջիկ է եղեր» ըսելով խօսք նետուց:

—Հա՛, աղէկ ըսիր, Մինաս էֆ. ալ չատ սրիս սրիս Ատրինէին նայեցաւ: Ան ուզելու որ ըլլայ՝ աղէկ. բայց անանկ «անօթի փարով»ներու համար աղջիկ չուտնիմ ես:

—Էյ հէրպէթ, աղջիկիս օսխանիը դատնք, անանկ, աղջիկնս լայրիսը մէկը որ չըլլայ, էկողին, տունին դուռը անդամ չեմ լանար:

—Հա՛, այդպէս տեսնամ քեզի, այնքան տարիներ, մայրապետներուն կռնակը ինչ տէյի փիշօ փիշօ ըրինք, թող աղջիկնիս լաւ մը կրթեն ոէ զէնկին տեղ մը ձգենք տէյի չէ՞ր:

—Հապա՛: Դուն այդ մասին անհոգ եղիր. աչքերնիս հանենք միայիք տեղ չեմ ձգեր: Աղջիկնս պէս գեղեցիկ, դրըրոցական մէկը, ուզած զէնկիներս կուտամ, աղաչողը թող առնէ:

Գ

—Կը սիրե՞ս զիս:

—Բոլոր հոգիովս:

Այս պիտի ըլլար ապահովաբար Ատրինէի պատասխանը, եթէ Տիրան վերջիւ՝ եալ հարցումը ըրած ըլլար իրեն: Բայց, հակառակ ներկայացած այնքան յաճախադէպ առիթներու՝ հակառակ իրենց սրտին մէջ իրարու համար ծնած սիրոյն, իրարու հետ, սիրոյ նկատմամբ, խօսք մը անդամ փոխանակած չէին: Ինչ էր այդ լռութեան չարժառիթը ասկայն, քանի որ կը համակրէին իրարու. յայտնի կ'երեւար թէ կը սիրէին զիրար:

Տիրան՝ թիթեռամիտ երիտասարդներէն չէր, եւ այս պատճառաւ, քանի մը համար տալիք վճռէն առաջ, նախապէս, կ'ուզէր հեռատեսութեամբ, լրջութեամբ խորհիլ անոր վրայ: Ժամանակէ մը ի վեր թէեւ կը խորհէր Ատրինէի ձեռքը ուզելու խնդրոյն վրայ, բայց որոշ եզրակացութեան կին եկեւէջէն: Կիսոյ անձկութեամբ կը սպասէր մանկամարդ աղջկան խօսելուն:

—Պարոն, ներեցէք իմ համարձակութեանս, բաւ. Բէժիէն. ես տանձին եմ ու ա՛ն որ կը զրպդի ինձմով, որպէս զի անոր հաղորդեմ իմ վիշտերս ու երկիւղներս:

—Օրիորդ, ես ձեր բարեկամը, ճշմարիտ բարեկամն եմ:

—Պարոն, շատ լաւ գիտեմ թէ դուք ո՛վ էք եւ ինչ զիրք ունիք, հետեւաբար կրնամ վստահապէս հետեւցնել թէ զիսուածը չէ որ ձեզ հոս առաջնորդած է:

—Օրիո՛րդ, կը խոստովանիմ այդպէս ըլլալը:

—Ըսել է ինձի՞ համար հոս եկած էք:

—Այո՛:

—Ինչո՞ւ համար այդ վիշտը պատճառեցիք ինձի, մինչ լաւ գիտէիք թէ ես առանձնութենէ զատ ուրիշ մխիթարութիւն չէի կրնար ունենալ:

(Շարունակելի)

—= 44 =—

ԹԻՒԼ ՄԱՐԻ

ՌՕԶ–ՄԱՆՕՆԻ ՎՐԷԺԸ

Է

ՍԷՐ

Բէժիէն ընաւ լուր չէր առներ իր ծանողքէն եւ կասարէն: Մօրը բացակայութիւնը ամէնէն աւելի կը տառապեցնէր խեղճ աղջիկը: Անգութ ու մեծ քաղքին՝ Բարիզի մէջ միայնակ մնացած էր ինքը:

Մանկամարդ աղջիկը կը խորհէր թէ Կիսոյ իր անցեալին տեղեակ, թերեւս կ'ուզէր սիրային յարաբերութիւններ մը չակիլ իր հետ: Նողկանքի զգացումով մը լեցուած, մրմնջեց.

—Այո՛, ան ալ միւսին ընթացքը պիտի բռնէ:

Բէժիէն մերթ երջանիկ կը զգար ինքզինքը, մերթ յուսահատութեան մէջ կ'ընկղմէր. երկու հակառակ զգացումներ միջեւ կը տարուբերէր: Դէթ, իր սիրտը, որ մեռած կը կարծէր, սկսած էր արթնցնել նոր զգացումներով:

Օր մը, երբ Կիսոյ վեր կ'ելլէր, Բէժիէն վար կ'իջնէր սանդուխէն: Ճանչցած էին զիրար ու չփոխանակեցին կանգ առնելու: Բէժիէն աչքերը խոնարհած, բաղրիքին կրթնած էր զողզոջուն:

—Օրիորդ Բէժիէն, բաւական փոստարանը:

Եւ ուրիշ խօսք չդուսաւ աւելցնելու, այնքան յուզուած էր Կիսոյ: Մանկամարդ աղջիկը ազատական ձեւով մը միացնելով ձեռքերը, դուչեց.

—Ինչո՞ւ համար հոս կուգաք:

—Որովհետեւ ձեր դժբախտ ըլլալը դիտեմ, պատասխանեց Կիսոյ:

—Ո՛չ մէկուն կարեկցութեան պէտք ունիմ: Կ'ուզեմ առանձին մնալ:

—Եթէ կ'ուզեմ, կ'երթամ... Այս տան մէջ իմ բնակութիւնս եթէ անհաճութիւն կը պատճառէ ձեզի, ուրիշ տեղ մը կը փոխադրուիմ:

—Ինչ օգուտ:

—Շատ երջանիկ կը զգայի ինքզինքս, ձեր մօտ գտնուելով: Նոյն իսկ չէի ուզեր ձեր կողմէ նշմարուիլ եւ հանդիպիլ ձեզի... Դիպուածի արդիւնք է այսօրուան հանդիպումը:

—Ինչ օգուտ, կ'ըսեմ ձեզ, ինչ օգուտ:

—Թոյլ տուէք որ այս տան մէջ ընակիմ... Մոռցէք որ հոս կը ընակիմ... Բան մը չպիտի փոխուի ձեր ապրելու եղանակին մէջ: Ասկէ աւելին չեմ խնդրեր ձենէ:

Բէժիէն լուռ ու վարանոտ մնաց: Կիսոյ ճամբայ տուաւ եւ մանկամարդ աղջիկը վար իջաւ առանց պատասխանելու: Կիսոյ տխուր նայուածքով մը հետեւեցաւ անոր:

Մանկամարդ աղջիկը երբ տուն դարձաւ, իր մահճակալին վրայ նստուելով սկսաւ արտասուել: Այդ արցունքները չէին ապացուցաներ իր սրտին ցաւագին պայքարները:

Օրեր անցան այդ հանդիպումին վրայ. Կիսոյ կը վախնար որ Բէժիէն օրին մէկը առնէր քալէր ուտնէն: Այն տան ինչպէս պիտի գտնէր զայն, եւ եթէ գտնէր իսկ, պիտի կրնա՞ր նոյնքան դիւրաբարբարութիւն ունենալ անոր հետ:

Կիսոյ, ամէն օր, երբ Վիքթոր–Մասէ փողոցը կ'ուղղուէր, անձկութիւն մը կը զգար. Բէժիէնը պիտի գտնէ՞ր ուտնը: Հիմա ալ եւս չէր հետեւեր մանկամարդ աղջկան, վախնալով որ ոտնաբութիւն մը պատճառէ անոր:

Սկզբան, Բէժիէն խորհած էր ուրիշ տեղ փոխադրել իր բնակութիւնը, բայց քաջութիւնը պակսած էր իրեն, այդ որոշումը գործադրելու համար:

Երիտասարդ փոստարանը երբ ամէն իրիկուն տուն դառնար, կը հարցաքննէր հայր Սէլատոնը:

—Նոր բան մը կա՞յ, հայր Սէլատոն:

—Ոչինչ, պարոն Փիւլարտէն:

—Նոր վարձակալ չկա՞յ:

—Ո՛չ:

—Վարձակալի տեղափոխում:

—Ո՛չ, բարեբախտաբար:

Հայր Սէլատոն կը զարմանար այս ամենօրեայ հարցումներուն վրայ, ու ինքներին կ'ըսէր.

—Ինչո՞ւ համար պարոն Փիւլարտէն մինչեւայն հարցումը կ'ընէ ինծի, ինչ շահ ունի տասը մէջ:

Բէժիէնի եւ Փիւլարտէնի միջեւ տիրող կացութիւնը չատ չլսուիչ էր: Իրիկուն մը, երբ Փիւլարտէն նոր դարձած էր տուն, մէկը դրան զարկաւ: Մեծապէս յուզուեցաւ փոստարանը, որովհետեւ մարդ ընդունելու սովորութիւն չունէր: Հայր Սէլատոնը ըլլալու էր: Գնաց դուռը բացաւ եւ զարմացման ճիչ մը արձակեց: Բէժիէնն էր որ ներս կը մտնէր, ուժգնն ու սիրուր:

—Հաճեցէք գլխ ընդունիլ, բաւ. մանկամարդ աղջիկը. ձեզի հետ խօսելիք ունիմ:

Կիսոյ քաջութիւն չունենալու պատասխանելու: Դուռը գոցեց եւ աթոռ մը հրամցուց: Բէժիէնի սիրտը կը տրոփէր ուժգնութեամբ, ինչ որ կը նշմարուէր իր չփանելուն վրայ, բայց որոշ եզրակացութեան կին ելեւէջէն: Կիսոյ անձկութեամբ կը սպասէր մանկամարդ աղջկան խօսելուն:

—Պարոն, ներեցէք իմ համարձակութեանս, բաւ. Բէժիէն. ես տանձին եմ ու ա՛ն որ կը զրպդի ինձմով, որպէս զի անոր հաղորդեմ իմ վիշտերս ու երկիւղներս:

—Օրիորդ, ես ձեր բարեկամը, ճ

մը յանգած չէր տակաւին: Միւս կողմէ, Ամրունէ ալ թեթեւութիւններ չէր ըներ, քանի որ կը տեսներ թէ Տիրան — ամէն անգամ որ առիթը ներկայանար — փոխանակ սրտին սէրը յայտնելու, այդ բանէն միշտ խոյս տալու Ջանքեր մըն էր որ կը թափէր: Ու քիչ մըն ալ, Ամրունէ, այս բանին համար ցաւացած էր Տիրանի, քանի որ սիրտը բանալ չէր ուզեր իրեն. արժանապատուութիւնն ալ վիրաւորուած կը զգար առով: Երբեմն ինքն ալ բոլորովին անտարբեր ձեւեր մը առնելով.

—Ինչ, ինձմէ ազէկը պիտի գտնէ, կ'ըսէր ինքնիրեն, վշտացած, ու քչիկ մըն ալ ինքնահաւանութեան հովեր առնելով, թող գտնէ նայինք, ինձի պէս իր խաչին համապատասխանող աղջիկ մը:

Մինչդեռ Տիրան, բոլորովին տարբեր կը խորհէր: Ինչպէս ըսինք, թեթեւամիտ մէկը չըլլալով՝ ամուսնութեան վրայ ալ թեթեւութեամբ չմայլելուն համա՛ր էր որ փախուստ կուտար միշտ Ամրունէի հետ սիրային յարաբերութեանց մէջ մտնելէ: Կը խորհէր թէ, Ամրունէի ձեռքը խնդրելով՝ ինչ տեսակ ամուսնութիւն մը կընքած պիտի ըլլար: Եւ նոյն տեսն, համոզուել կը փափաքէր նախապէս, թէ իրո՛ք, երջանիկ պիտի կրնա՞ր ընել դայն ու անով փոխադարձաբար, ինքն ալ երջանիկ պիտի կրնա՞ր ըլլալ:

Առով հանդերձ, հակառակ երկու կողմէ ալ անտարբեր երեւնալու համար թափուած ճիգերուն, Տիրան երթալով կը յաղթահարուէր Ամրունէէն...: Անոր անուշ նայուածքը, սիրուն չարուճեւերը, ժպիտները, խօսքերը, սրտին վրայ սերոյ աւելի խորունկ ակօսներ կը բանային. ու երբեմն, կը ներկայանային անանկ զգըլխիչ ու հեշտալի վայրկեաններ ալ, ուր Տիրան Ամրունէի սիրովը յափշտակուած ու գինովցած, անոր ոտքերուն ներքեւ էր նստած, ընէր յանկարծ առանց՝ո՛ւ եւ է նկատումի:

—Զա՛ր աղջիկ, սրտիս վրայ իշխեցիր վերջապէս, ու հիմա, չէ՞ թէ միայն բուռն սերով մը կը սիրեմ, այլ նոյն իսկ հոգիս պէս կը պաշտեմ քեզ...:

Եւ սակայն, մէկէն կը սթափէր իր յափշտակումներէն, եւ ձեռք կ'առնէր դաժան պարարտութիւնը:

Ահա, այսպիսի երկմտութեանց եւ յոյներու մէջ էր որ կը առառնէր Տիրան, մինչդեռ միւս կողմէ, Ամրունէն իրեն յարմար տեսողներուն թիւը օր օրի կ'աւելնար:

Վերջնական վճիռ մը տալ հարկ էր: Շատ մը գիշերներ անքուն անցուց գրեթէ. եւ սա եզրակացութեան եկաւ վերջապէս, թէ Ամրունէի ձեռքը խնդրելով պիտի կրնար երջանիկ բոյն մը կազմակերպել: Զէ՞ մի որ կը սիրէր զայն, ու կը սիրուէր անկէ փոխադարձաբար: Համեստ պայմաններու ներքեւ կրնար տուն մը ալ ապրեցնել արդէն: Ուստի, ո՛եւ է անտեղութիւն չի կար այդ ամուսնութիւնը կնքելուն մէջ: Որոշումի եկած էր հասատապէս: Պիտի ամուսնանար:

Սամսոն (Շար.) Պ. Դ. ՍԻՄՈՆԵԱՆ

Արտաքին Լուրեր

ՖՐԱՆՍԱ ԵՒ Մ. ՆԱՀԱՆԳՆԵՐԸ

Ռուզվելթ նախագահին մեկ նամակը.— Ռոշամպոյի լիճատակարանը.— Ֆրանսայի պատասխանը:

Բարիզ, 16 ապրիլ.— Ֆրանսայի նախարարաց Խորհուրդը երեկ առաւ գումարուեցաւ, Էլիզէի մէջ Պ. Լուպէի նախագահութեամբ: Եւրոպան ու պատերազմական նախարարները Բարիզէն բացակայ ըլլալով ներկայ չէին: Արտաքին գործոց նախարար Պ. Տելքասէ սա նամակը հաղորդեց Խորհուրդին.

Թէատոր Ռուզվէլթ, նախագա՛հ Ամերիկայի Մ. Նահանգաց, առ Վսեմ Էմիլ Լուպէ, նախագահ Ֆրանսական Հանրապետութեան:

«Մեծ եւ բարի բարեկամ,

«Պատիւ ունիմ ծանուցանել ձեզ թէ Մ. Նահանգաց Խորհրդարանը միաձայն որոշմամբ մը պա արձանագրեցաւ ու ինծի յանձնարարած է սիրալիր հրաւէր մը ուղղել Ֆրանսական կառավարութեան ու ժողովուրդին՝ միանալ Մ. Նահանգաց կառավարութեան ու ժողովուրդին վայելուչ եւ արժանաւոր կերպով կատարելու Ռաշամպո մարէշալին յիշատակարանին բացումը՝ Ուաշինկթընի քաղաքին մէջ, 1902 մայիս 24ին: Հետեւապէս, հաճելի պարտաւորութիւն մը ունիմ այս հրաւէրը հաղորդել ֆրանսական կառավարութեան ու ժողովուրդին, Մ. Նահանգաց կառավարութեան ու ժողովուրդին անուանով: Համոզուած եմ որ Ձեր Վսեմութիւնը այս ձեռնարկը պիտի նկատէ իբրեւ նոր ապացոյց մը ամերիկեան կառավարութեան ու ժողովուրդին մշտանոր երախտագիտութեան՝ Ֆրանսայի այն անդնահատելի ծառայութիւնը համար զոր երբեմն մեզի մատոյց. նաեւ թէ այս առիթը աւելի պիտի ամրապնդէ նոյն թուականէն ի վեր երկու երկիրները իրարու միացնող կապերը: Անձինքս կ'օգտուիմ յայտնելու Ձեր Վսեմութեան որ ջերմապէս բարեմաղթեմ թէ՝ անոր եւ թէ ֆրանսական կառավարութեան ու ժողովուրդին երջանկութեանը ու բարգաւաճմանը.»

Ձեր բարի բարեկամ
ԹԷՕՏՈՐ ՌՈՒԶՎԷԼԹ

Տուեալ Ուաշինկթընի մէջ
1902 մարտ 27

Պ. Տէլքասէ ծանուց նախարարաց Խորհուրդին թէ Ուաշինկթընի ֆրանսական դեսպանին յանձնարարուած է Ֆրանսայի նախագահին ու կառավարութեան ջերմ շնորհակալութիւնները յայտնել Մ. Նահանգաց նախագահին: Դեսպանին նաեւ պաշտօն յանձնուած է նախագահ Պ. Ռուզվէլթի հաղորդել Պ. Լուպէի պատասխանը, միանգամայն ծանուցանելով անոր թէ ֆրանսական պատուիրակութիւն մը կազմուած է որ մասնակցով մը Մ. Նահանգները պիտի երթայ: Այդ պատուիրակութիւնը որ Ուաշինկթընի ֆրանսական դեսպանին պիտի միանայ, պիտի կազմուի ծովակալ մը, զօրավար մը, նաւային ուսումնական պաներ եւ պատերազմական գործոց նախարարութեան կողմէ ներկայացուցիչներ:

ՖՐԱՆՍԱ ԵՒ ՌՈՒՍԻԱ.

Պ. Լուպէի ուղեւորութիւնը.— Մեկնելու թուականը.— Ուրուսուած հաւանականգիտաբ:

Բարիզ, 15 ապրիլ.— Ֆրանսայի Նախարարաց Խորհուրդին երեկուան նիստին մէջ կատարուեցաւ Պ. Լուպէի Ռուսիա ուղեւորելուն վերջին պատրաստութիւնները: Տրուած որոշումներուն համաձայն, Ֆրանսայի հանրապետութեան նախագահը մայիս 13ին Բարիզէն ճամբայ պիտի ելլէ դէպ ի Պրէսթ եւ հետեւեալ օրը պիտի նստի Մոնթամ գրահաւորը: Պ. Լուպէ, այսօր, Պրէսթի թաղապետական Խորհուրդին պատուիրակութիւնը ընդունելով, պաշտօնապէս ծանուց թէ նոյն գիշերուկան նաւահանգիստէն ճամբայ պիտի ելլէ դէպ ի Ռուսիա: Պ. Լուպէի ուղեւորութեան բոլոր պարագաները թէեւ կատարելապէս յայտնի չեն տակաւին, սակայն հաւանական կ'երեւայ որ Հանրապետութեան նախագահը Բարիզէն այնպէս ճամբայ պիտի ելլէ որ մայիս 13ի երեքշաբթի իրիկունը Պրէսթ հասնի, ուր դիշերը եւ հետեւեալ օրուան մէկ մասը պիտի անցնի: Չորեքշաբթի առաւ. Պ. Լուպէ զանազան ընդունելութիւններ պիտի կատարէ եւ քաղաքին դիւանագիտները պիտի այցելէ: Պ. Լուպէ չորեքշաբթի, մայիս 14, կէս օրէն երկու ժամ հաքը, ճամբայ պիտի ելլէ դէպ ի Ռուսիա:

ՀԱՐԱՒԱՅԻՆ ԱԳԵՐԻԿ.

Հաւատքեան լուրերը.— Կառավարական շրջանակներուն մէջ.— Երեսփ. Ժողովին մէջ.— Ֆինանսական գործոցներ.— Անգլիա եւ Մ. Նահանգներ.— Հիւանդանոցներ.— Ռացիվիլ իշխանութիւնին ձերբակալուած:

Լոնտոն, 15 ապրիլ.— Եթէ հաւատենք թերթերուն մասին նոր լուր մըն ալ կայ, անշուշտ գաղտնի կը պահուի կառավարական շրջանակներուն մէջ, վասնզի ամէնուն «նոր բան մը չկայ» միայն կը պատասխանուի: Այս իրիկուն նախարարաց Խորհուրդ մը տեղի ունեցաւ, որ չարաթական սովորական գումարումն էր, բայց մէկ ժամէն աւելի չտեւեց. կ'ըսուի թէ նախարարաց Խորհուրդը, վաղը, նորէն պիտի գումարուի իրիկունը Բրէթորիայէն ստացուած հեռագիրներու վրայ վիճաբանելու համար: Անգլիական բարձրաստիճան անձնաւորութիւն մը, որուն կարծիքը մեծ արժէք ունի իր բարձր դիրքին պատճառով, կը յայտարարէ թէ Պոէրներուն բրած առաջարկութիւնները բոլորովին անընդունելի են: Անգլիոյ արքունիքին հետ մտնէն յարաբերութիւն ունեցող չըլլանակի մը մէջ, այսօր լուր եղաւ թէ քանի մը օր առաջ Հոլանտայէն նշանաւոր անձնաւորութիւն մը Լոնտոն եկած եւ Էտուարտ թագաւորէն ունկնդրութիւն ուզած է Պոէրներուն ի նպաստ միջնորդելու: Թագաւորը չէ շնորհեր այդ ունկնդրութիւնը եւ պատասխաներ է թէ այդ կարգի բանակցութիւններ իր նախարարներուն միջոցաւ միայն կարելի է կատարել: Հոլանտայի այդ անձնաւորութիւնը մեկներ է, առանց տեսնել ուղեղամասնախարարներէն եւ ոչ մէկը: Այս իրիկուան կառավարութիւնը տակաւին տեղեկութիւն մը չէր առած Հարաւային Ափրիկէէն: Երեսփ. Ժողովին մէջ Պ. Պրոդրիք Հարաւային Ափրիկէի բանակցութեանց վերաբերեալ ուզեց: Պ. Պալֆուր պատասխանեց թէ նոր տեղեկութիւն մը չկայ եւ թէ չի կարծեր որ այս մէջտեղս նոր բան մը եղած ըլլայ. նաեւ ըսաւ որ կառավարութիւնը երբ հրապարակի հանուելու յարմար տեղեկութիւն մը ստանայ, անմիջապէս պիտի հաղորդէ Ժողովին:

—Անգլիոյ նախարարներուն եւ Լորդ Քիչէնէրի ու Լորդ Միլնէրի մէջեւ կատարուած թղթակցութիւններէն ոչ ոք տեղեկութիւն ունի:

—Տէյլի Մէյլ կ'իմանայ թէ հաչատեմ բանակցութիւնները դադրած են: Անգլիոյ նախարարաց Խորհուրդը նկատողութեան առաւ Պոէրներուն խնդրած զիջողաղարը, սակայն բացարձակապէս մերժուեցաւ: Միւս կողմէ չի կարծուիր որ այդ մերժումին հետեւանքով պոէր պատուիրակները բոլորովին դադրեցնեն Բրեթորիայի մէջ կատարուած խորհրդակցութիւնները: Հնդհանուր ներման խնդիրը աւելի չատ դժուարութեանց պիտի հանդիպի: Լորդ Միլնէր ձեռնտաս չէ հատարար կերպով վարուելու Բարեցրոյսի ընդդիմադիրներուն եւ Թրանսվալի ու Օրանժի ժողովուրդին նկատմամբ: Նաեւ պաշտօնական հրաման մը չկայ՝ եւ առնելիք պէտք ընդհանուրու մասին նախապէս հրատարակուած հրամանները: Լորդ Միլնէրի հրամանք տուուեցաւ բացարձակապէս ծըրդելու Պոէրներուն պահանջումները: Պոէրները կը պահանջեն ի մէջ այլոց վերաշինել իրենց քանդուած ագարակները, ինչ որ հինգ միլիոն անգլիական ոսկիի գումարի մը կարօտ է: Պոէր պետերը ընդհանուր ներում կը պահանջեն բոլոր Պոէրներուն եւ Բարեցրոյսի ընդհանուրներուն հպատակաց. նաեւ կը պահանջեն հարաւային Ափրիկէի կառավարութենէն պահանջումները ընդունելու եւ նոր կառավարութիւնի մը ստեղծելու համար կարճ պայմանաժամ մը որոշել:

Բրեթորիա.— Բոլէնպոմտէրի զօրագունդը հիմա մէկ քանի մասի բաժնուած է Մարտ՝ս-Ռիվերի հովտին մէջ եւ ամէն կողմ կը խուզարկէ Պէյէրսի զօրախումբին փախստական Պոէրները հալածելու համար: Կը վախցուի թէ մի գուցէ Պէյէրս ալ քանի մը կուսակիցներով յաջողած ըլլայ փախչիլ: Վերջին լուրերու նայելով, հարիւր տասը Պոէրներ զերի բռնուած են: Պէյէրսի զօրախումբին մեծ մասը ձեռք անցուած է:

Լոնտոն.— Լորտ Բիչէնէր ապրիլ 15 թուականով կը հեռագրէ Բրէթորիայէն թէ Պրիւս Համիլթոն զօրավարին զօրագունդը, որ անցեալ դիշեր Սթանտերթոն հասած է, 145 Պոէրներ զերի բռներ է. Միւսոլսբրիի գիծին ուրիշ կատարուած գործողութիւններու պատուն:

Նիւ-Եորկ.— Կը կարծուի թէ Քրոսպէր զօրավարին տելեգրագիրը, Շարմէթի անգլիական բանակեղէն համար, կ'եզրակացնի թէ ամերիկեան կառավարութեան միջամտելուն պատճառ մը չկայ: Այդ տեղեկագիրը քանի մը օրէն Ուաշինկթընի պիտի զրկուի:

Լա Հէյ.— Հոս խրթին մերժում կը նկատուի Անգլիոյ կառավարութեան կողմէ եղած գիտողութիւնները՝ հրամանական կառավարութեան այն ջանքերուն, զորս կ'ընէ հարաւային Ափրիկէ զրկուելիք հոլանտական Կարմիր Խաչի բժիշկներուն համար ազատ անցագիր ստանալու:

Բարեյոյս.— Ռացիվիլ իշխանութիւնը քանարկուեցաւ, վասն զի ցոյց տուած երաշխաւորը եւ կեցաւ:

ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ԴՈՐԾԵՐ

Ֆրանֆեւռուս մարտանաւերը Թանկերի մէջ.— Լորդ Բրանպորնի յայտարարութիւնը.— Եղիսացոյցը.— Փոխառութիւնը:

Լոնտոն, 15 ապրիլ.— Անգլիոյ Երեսփ. Ժողովին մէջ Պ. Կիպսն Պոուլս հարցուց թէ անգլիական կառավարութիւնը տեղեկութիւն ունի՞ թէ ֆրանսական եւ ռուս կառավարութիւնները հրամայած են ֆրանսական մարտանաւերու համախմբումը մը կատարել Թանկէրի առջեւ: Երեսփոխանը յարեց թէ պատասխանը եթէ հատարական ըլլայ, միթէ այդ գործողութիւնը Սպանիոյ հետ հանախորհուրդ կատարուած է: Արտաքին գործոց խորհրդարանը պատասխանեց.

«Մարքի անգլիական դեսպանը ծանոյց ֆրանսական ու ռուսական նաւատորմի մը Թանկեր այցելելու ծրագիրը, ինչպէս նաեւ ժամանումը մայրի 10ին: Կը սպասուէր որ մարտանաւերը քանի՞ չորս ժամ հոն մնան: Վերջին կէտին համար Անգլիոյ կառավարութիւնը տեղեկութիւն չունի:»

—Երեսփոխան Սըր Մ. Հիքս Պիչ ծանոյց թէ կառավարութիւնը կ'առաջարկէ որ 32 միլիոն անգլիական ոսկիի փոխառութիւնը կատարուի նոր քոնսոլիէներ չրջարերութեան հանելով եւ հարիւրին 2¾ տոկոսով: Այդ առաջարկութիւնը ընդունուեցաւ 103ի դէմ 229 ձայնով:

Նիւ-Եորք.— Լոնտոնէն կը հեռագրուի թէ ամերիկեան Մորգան եւ Պէրինկ Մէկէն տուները յանձն առեր են անգլիական նոր փոխառութենէն հինգ միլիոն ոսկիի չափը չրջարերութեան հանել:

ԶՈՒԻՅԵՐԻՍ ԵՒ ԻՏԱԼԻԱ.

Իտալական Կանոնչ Տեբրակը.— Պելիֆա.— Զուիցերիոյ դաշնակցային խորհուրդին զեկոյցը:

Հռոմ, 15 ապրիլ.— Իտալիոյ Երեսփ. Ժողովին վրայ լաւ տպաւորութիւն մը գործեց Իտալիոյ կառավարութեան հրատարակած Կանոնչ Տեբրակը Իտալիոյ եւ Զուիցերիոյ վէճին վրայ:

Պերլին.— Զուիցերիոյ դաշնակցային Խորհուրդին խնդրանքը Պէլֆիգայի կառավարութիւնը յայտարարեց թէ պատրաստ է յանձնարարել Հռոմի իր դեսպանին որ Զուիցերիոյ դեսպանատան գործերը վարէ նոյն դեսպանատան պաշտօնեաներուն գործակցութեամբը:

—Զուիցերիոյ դաշնակցային Խորհուրդ՝ Զուիցերիոյ եւ Իտալիոյ դիւանագիտական յարաբերութեանց խզումը ծանուցնող զեկոյց մը հաղորդեց Խորհրդարանին: Այդ զեկոյցը ծանօթ իրողութիւնները թուելէ ետքը կ'ըսէ.—«Անկեղծօրէն կը ցաւինք մեր դիւանագիտական յարաբերութիւնները խզուած ըլլալուն համար դրացի պետութեան հետ որուն կապուած ենք վաղեմի բարեկամութեամբ եւ հաւատքական շահերով: Հաւատացած ենք, սակայն, որ այդ խզումին պատճառը մենք չենք.»

ՖՐԱՆՍԱՅԻՆ ԳՈՐԾԵՐ

Երեսփոխանական ընտրութիւնները.— Հանրապետականներու միացման խնդիրը.— Կուսակցութեանց դիրքը.— Ցառաջիկայ Խորհրդարանին կազմութիւնը:

Հնարակոն բուռն պայքարը տակաւին չսկսած Ֆրանսայի մէջ, յայտնի էր թէ մերձեցման փորձեր պիտի կատարուին հանրապետական երկու մեծ կուսակցութեանց մէջ: Շատ տեղեր, յառաջդիմականները եւ չափաւորները պրամադիր են համաձայնիլ իրարու հետ, ինչ որ ալ ըլլայ երկու կողմի թերթերուն յարձակողական գրուածները կարդ մը քաղաքական տարբերուն փարքին, որոնք կ'ուզեն պառակտում ձգել սնոց միջեւ: Դեռ քիչ առաջ, արմատական լրագիրները կ'ըսէին թէ նախարարական մեծամասնութիւնը զանգլոյած մը կը ձեւացնէր, եւ թէ Վալդէք-Ռուսոյի դահլիճին յառաջդիմական բարեկամները պարտէին համերաշխ նկատել ինքզինքին ընկերվարականներուն հետ: Բայց խրատաւոր մը բացուեցաւ այդ զանգուածին վրայ, էվրեշոյի մէջ վերջերս գումարուած ընկերվարականներու ժողովին առած մէկ որոշումով, ուր յարմար չդատուեցաւ Պ. Միլլրանի մտադրութիւնը զրաբերուն, յառաջիկայ ընտրութիւններէն յետոյ: Ընկերվարականները իրենց զործելու ազատութիւնը պէտք է գտնեն, երեսփոխանական ընտրութեանց առաջուանէն եւեր: Կուսակցութիւնը պէտք է յառաջդիմի իր սեփական ուժերով: Այսպէս արմատականները կզգացած կ'ըլլային ընտրական տեսակէտով, Պ. Պ. Ռիմոյի եւ Բրանցի մեկին բանախօսութիւններէն յետոյ, որոնք հակառակորդ կը հանդիսանային նախարարական մեծամասնութեան հետեւած քաղաքականութեան: Հականախարարական յառաջդիմական կուսակցութիւնը այնպիսի սիրտ-ընքներ կը պարզէր, որոնք հակառակորդ կը դարձնէին ֆրանսական Հայրենիքի Դաշնակցութեան անդամները եւ յառաջդիմականներ, թէեւ այս վերջինները հականախարարական ըլլան քիչ մը: Բայց հոս ալ խրատաւոր մը բացուեցաւ, յառաջդիմականներու եւ ազգայնականներու կողմէ ներկայացուած մրցակից ընտրելիներով, մանաւանդ Ռիմիրմանի մէջ, ուր Պ. Մէլլին իբր հակառակորդ ունի ազգայնական մը: Այդպէս մեծամասնութիւնը ալ եւս չեն զանգիր վարչական ձեւին փոփոխութեան խնդրով: Ցառաջդիմականները չատ համոզուած չեն եւ զգուշութիւններ ձեւք կ'առնեն: Ազգայնականներու քուէները պիտի ընդունին երկրորդ քուէարկութեան պատուն միայն, երբ տասնամեայ թէ հանրապետութեան դասը վտանգուած չէ, ինչ որ տեսնի բանի գերի է վերջ է անոնց համար: Լրագիրներու կողմէ հրատարակուած ցանկերու վրայ կը տեսնուին կարդ մը ընտրելիներ, որոնք ինքզինքին ազատական կը յայտարարեն: Այս վերջինները ընտ արամադիր չեն հանդիսանալու արմատականներուն հետ, եւ որովհետեւ անոնցմէ մէկ քանին ընտրելու հնարաւորութիւն ունին, յառաջիկայ Խորհրդարանին մէջ պիտի կազմեն տասակ մը կեդրոնի ձախակողմ, որ հանրապետականներու միացեան դէմ պիտի պայքարի, եթէ արմատական կուսակցութիւնը ուզէ օգուտ քաղել: Ինչ որ ալ ըլլայ, ընտրական կացութեան մասին լրագիրներու հրատարակած հանրատաուութիւնները կարդալով՝ սա հանգումը կարելի է դուցցնել թէ կազմուելիք Խորհրդարանը չատ մը կուսակցութեանց պիտի բաժնուի, հակառակ միացման համար եղած ջանքերուն, որոնք պիտի կրնան մեծամասնութիւն մը գոյանալ:

ՄՈՒՍՍՈԼԻՆՈՅԻ ԴԱՏԱՍՏԱՆԸ

Առաջին դատավարութիւնը.— Ապագային նաեւ.— Դատարան ներկայանալ կը մերժի:

Լուէֆա, 15 ապրիլ.— Այսօր Լուքրայի եղեռնագործ տասնամեայ տղան Քալաբրիայի նշանաւոր առաջակ Մուսոլինոյի դաւոյ: Մուսոլինոյ ամբաստանուած է մարդասպանութեանց երկար շարքով մը: Քանի մը տարի առաջ նոյն տղին համար խղճալութեան դատապարտուած ըլլալով, յաղթած էր բանտէն փախչելու: Մուսոլինոյ երբեմն բրած էր վրէժ լուծելի իրեն անմասնա վկայութիւն պատմելու: Կապարեց իր խոտորումը եւ սպանեց զանոնք: Աւազակին հետ դատարան պիտի ներկայանան նաեւ իր երկու մեղակիցները՝ Լորենցո եւ Բէրրիլիա: Դատարանին բակին մէջ հեծելազօրքերու զօրամասի մը կեցած էր: Ժողովրդեան սառար բազմութիւն մը կը սպասէր Մուսոլինոյի ժամանումին: Իտալիոյ դատաւորներուն մէջ ամբաստանեալներուն տեղը վանդակով մը շրջապատուած է: Սեւամորուք, բարձրահասակ, գեղեցիկ տղայ մը, ինչպէս ասացինք, ինքզինքին զատ տեղ մը պիտի նստէր: Մուսոլինոյ բժշկական քննութեան ենթարկուելով՝ հաստատուած է թէ դանակոյն բուսական մեծ անկանոնութիւն մը եւ երկրաբանական հոսանքի ծայրայեղ զգայնութիւն ունի: Դատարանին մէջ ամբաստանեալներ ալ կը նշմարուին: Այդ պահուն մէջտեղ մը պատահեցաւ բանախօսութիւն: Մուսոլինոյ դատարան երթալու մէջտեղն չուզեց բանէն մեկնիլ եւ բանտարկեալի հագուստով ներկայանալ դատարանին: Մուսոլինոյ բաւ թէ նոյն իսկ բանտարկեան ատկ ալ պիտի չերթայ: Դատարանին նախագահը բարեսիրտ մը զրկեց, բանտէն մեկնիլ եւ բանտարկեալի հագուստով ներկայանալ դատարանին: Մուսոլինոյ բաւ թէ նոյն իսկ բանտարկեան ատկ ալ պիտի չերթայ: Դատարանին նախագահը բարեսիրտ մը զրկեց, բանտարկելու ուղարկը որ սահմանին ներկայանայ, բայց դարձեալ մերժեց: Ատոր վրայ նախագահը տանելը բացաւ, առանց ամբաստանեալին եւ յառաջարկեց թէ պէտք է օրէնքը զործադրել ու ամբաստանեալը բռնութեամբ դատարան բերել: Պաշտօնական փաստաբանը պահանջեց որ Մուսոլինոյի մասնաւորական վիճակը բժշկական քննութեան ենթարկուի: Դատարանը մերժեց այդ պահանջումը եւ որոշեց ամբաստանեալը բռնութեամբ դատարան բերել տալ, երբ հարկ տեսնէ:

ԵՐԷԿՈՒԱՆ ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

Ռոթիրտամ, 18 ապրիլ.— Լրագիր մը սայդ աղբիւրէ կ'իմանայ թէ համաձայնութիւն զոյացնելու անկարելիութեան հետեւանքովն է որ հաշտութեան բանակցութիւնները խզուած են:

Լոնտոն.— Տէյլի Մէյլ կ'իմանայ թէ Պոէրները զինադադար մը պահանջեր են, բայց Անգլիոյ նախարարութիւնը բացարձակապէս մերժեր է: Բնաւ խնդիր չէ եղած նկատողութեան առնելու Պոէրներուն առաջարկած պայմանները: Անգլիական տեսակէտը այն է թէ յաղթողն կողմէ յաղթուած թշնամիի մը պարտելիք պայմաններուն վրայ է միայն խնդիրը:

—Անգլիական երեք հարաւ նոր դիւանորներ թրանսվալ պիտի ուղեւորին յառաջիկայ շաբթու:

ԲէյՕլն.—Բէօրնիճէ Զայթունկ կը կարդէ թէ, հակառակ անգլիական լուառատութեան, հաւատեան մասարտա կընքումը յուսալի չէ:

Լ.Ա. Հէ.—Պոէրաբէր չրջանակներու մէջ զգոնութիւն կը տիրէ թէ Պոէրները բանակցութիւնները խզած են, առանց խորհուրդ հարցնելու Բրիւիէր նախագահին:

ՍՈՖԻԱ.— Զրոյցի մը նայելով, ռուս կառավարութիւնը ստանոյացուցեր է Պուլկարիոյ նախարարաց Պ. Տանէվը թէ մինչեւ ներկայ տարուան աշունը կ'ընդունի բոլոր մասնաւորներու երաշխաւորութիւնը. ուրեմն փոխառութիւնը ամառուան նոտաչրջանի մը մէջ միայն պիտի կրնայ վճարանուիլ եթերարկիլ Սոպրանիէին կողմէ:

—Պուլկար կառավարութիւնը հաւանեցաւ Սերպիոյ կրօնական գործերու նախկին նախարար Պ. Մարինովիչի ընտրութեան իբրեւ սերպիական ընդհանուր հիւպատոս Սոֆիայի:

Վիէննա.— Պուլկարիոյ նախարարապետը ու տիկինՏանէվ իրիկուանուան հասան:

ԲԷՅՐԹ.— Հաւանդարիոյ առեւտրական նախարար Պ. Հոբանսքի մեռաւ:

Վիէննա.— Վիէննական լրագիրները կ'իմանան թէ Երբեակ Զինակցութեան նոր դաշնադրութեան սառադրութիւնը մեռաւ է:

ԲԱԲԻՋ.— Լիսպոնէն կը հեռագրուի թէ Բերոսի պատերազմական նախարարը հրաժարեր է: Միւս նախարարներն ալ իրենց պաշտօնակցին օրինակին պիտի հետեւին եղեր:

ՈՒԱՇԻՆԿԹՐՆ.— Մ. Նահանգաց Երեսփ. Ժողովը քուէարկեց Նիբարակուայի Ջրանցքը չինելու ծրագիրը:

Լ.Ա. Հէ.— Հոլանտայի թագուհիին վիճակը անսոխոխ է. այսը քիչ մը սկսած է:

ԼՈՆՏՈՆ.— Զինացի ըմբոստները դրաւեր են Նանկ-Նինկ-Ֆուն: Հաղորդակցութիւնները խզուած են:

ՄԱՏՐԻՏ.— Առեւտրական սենեակները կը ողողուին թղթադրամի չրջարերութեան վերաբերեալ ծրագրին ազդեցութեանը դէմ:

ՐԵԳԵՐՍԳՈՒՐԿ.— Վիլհելմ կայսրը գերման դեսպան Ֆոն Ալվենսլէբէն կոմսին մինչոյսա իր ցաւակցութիւնները յայտնել սուտա Ռուսիոյ կայսրը ու կառավարութեան ներքին գործոց նախարար Պ. Սիրիակինի մահուանը առթիւ:

—Ֆրանսայի արտաքին գործոց նախարար Պ. Տէլքասէ, Պ. Սիրիակինի մահուանը առթիւ, ցաւակցական հեռագիր մը ուղղեց Ռուսիոյ պատգամաւորի գործոց նախարար Լամտորֆի կոմսին:

—Պ. Սիրիակին սամանացած էր Վիատէրքի իշխանութիւնին հետ: Զատակ չունի:

ՀՌՈՄ.—Կը կարծուի թէ Իտալիոյ եւ Զուիցերիոյ վէճը պիտի կարգադրուի Լա Հէյի իրաւարար տատանին կողմէ:

ՆՈՐ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆ

Ժ. Մ. Ֆիոռա տպարանը (Բերա, սիթէ տ'Ալէբ, թիւ 20) հրատարակած է 1902ի ընդարձակ տարեցոյց մը՝ ֆրանսերէն լեզուով, էնցիքլոբէտիա տ'էնսբորբաշիոն - ինբորբաշիոն աճ Օրիանն, 1830 լայն էջերէ բաղկացած հատոր մը, որ կը պարունակէ առեւտրական ու ուղղանուագական գործառնութեանց յատուկ տեղեկութիւններ, օրինական տարադրութիւններ, հասցէներ ու ծանուցագիրներ: Այս փառաւոր հատորին գինն է 8½ ֆրանք:

5—5

Ներքին Լուրեր

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ.—Իւրայի առաջին ասպետան տարեցաւ Երբեկ երեւելիներէն Շէհսիւվար պէյի եւ Հայոց Պատրիարքարանին գործակատար Տէր Ներսէսեան Տիրան էֆ.ի: Մեծիմեխլովի ասպետան Հայոց Պատրիարքարանին թուրքերէնի թղթակցութեանց դիւանին տեսուչ Խաչատուրեան Կարապետ էֆ.ի եւ հայերէնի թղթակցութեանց դիւանին տեսուչ Թէլեան Բարթող էֆ.ի:

—Սրվաղի նահանգին ռէֆիֆերատը ասնանանուեցաւ Մուստաֆի նահանգին կիսմական քնիչ Պէհա էֆ., որուն յաջորդեց Քրդզբիլիսի գաւառին հաշտարար Զիլեա պէյ:

—Գորթիպի պայծառամ անուանուեցաւ Բիւչիւք Զէքմէճէի գայմգամ Բասիլիա պէյ: Լարիսէի Թրեսվանքը գաւառային գայմգամ Իսմայիլ Հաղգը էֆ. իր պաշտօնին մէջ վերահաստատուեցաւ.

—Մինասի գաւառին նահանգական դատարանին ընդհանուր դատախազի օգնական անուանուեցաւ Շապին Գարաֆիսարի գաւառին նահանգական դատարանին ընդհանուր դատախազի օգնական Նէշէթ պէյ, որուն յաջորդեց Զանդրրի գաւառին նահանգական դատարանին ընդհանուր դատախազի նախկին օգնական Մուհիմ տէֆ. ասոր ալ յաջորդեց Մուշի գաւառին նահանգական դատարանին ընդհանուր դատախազի նախորդ օգնական Սամատոն էֆ.:

—Խարբերդի նահանգին Հիւսնիմանսուր գաւառակին նախ անուանուեցաւ Պէյէզիտի նախորդ նախ Օսման էֆ.: Նոյն նահանգին Զէյթուն գաւառակին նախ անուանուեցաւ Բազարճիքի նախորդ նախ Եուսուֆ Զիեա էֆ.: Հալէպի նահանգին Իսքէնտրոնի գաւառակին նախ անուանուեցաւ Էսլէպի նախորդ նախ Մէհմէտ Վահան էֆ.: Պիթլիսի նահանգին Մայաղկերտ գաւառակին նախ անուանուեցաւ Կէրպուրանի նախորդ նախ Հաֆիզ Վէհպի էֆ.: Էրզրումի նահանգին Թուխթաք գաւառակին նախ անուանուեցաւ Պէրիկի նախորդ նախ Հիւսնի էֆ.:

—Ակսնասրուս Օսմանիէ պատուանդան արտեցաւ Իզմիրի զինուորական հրամանատար Թէվֆիկ փաշայի:

—Երկրորդ կարգի Մէճիտիէ պատուանշան արտեցաւ Հայոց Պատրիարքական Փոխանորդ Տ. Դաբրիել եպիսկոպոսի: Երրորդ կարգի Մէճիտիէ՝ ճանիկի Հայոց առաջնորդ Տ. Յակոբ եպիսկոպոսի, Աղթամարի կաթողիկոսական տեղապահ Տ. Սրբէն վարդապետի, Եղեկիրիի առաջնորդ Տ. Եղիշէ վարդապետի, Զարսանճաքի առաջնորդ Տ. Կորիւն վարդապետի, Սըղերդի առաջնորդ Տ. Փոսէն վարդապետի, Բէօթանէայի առաջնորդ Տ. Մկրտիչ վարդապետի, Հայոց Պատրիարքարանին Քարտուղարական Ժողովին անդամ Տէմիրճիպաշեան Սեպուհ, Սէթեան Միհրան ու Սասանեան Մկրտիչ էֆ.ներու եւ երրորդ կարգի Օսմանիէ Գարակէօղեան Գրիգոր էֆ.ի: Հինգերորդ կարգի Մէճիտիէ՝ Հայոց Պատրիարքարանին բարապաններէն Մարգիկ ու Կարապետ Սոֆիներու:

ԹՈՒՐԲԻՆ ԵՒ ՍՊԱՆԻԱ.—Կայս. Իրատէի մը հանձնարարեցաւ, կայս. պատանի քարտուղարներէն Ֆայէզ պէյ եւ կայս. Թիլիտարան Ամասլլան փաշա, օսմ. կառավարութեան կողմէ հրաւիրեալ պիտի գրանեն Սպանիոյ թագաւորին թաղադրութեան հանդէսներուն:

ՅՈՒՆԱՑ Ս. ՊԱՏՐԻԱՐՔԸ.— Աւտրիկ թագադրութիւնը այն կայս. Պէրթին որով Վեր. Սուլթանը ակնակուս Մէճիտիէ պատուանշան շնորհեց Յունաց Ս. Պատրիարքին.— «Նկատելով որ իմ մայրաքաղաքս եւ անոր շրջականներուն Յունաց Ս. Պատրիարքին՝ Տ. Եռաքիմի մատուցած ծառայութիւնները եւ անոր խոհակնութեան բարեւաստիկ արդիւնքները իմ կայս. համարումս ուսուցած են անոր նկատմամբ, ու

չունի եւ թէ ընդհակառակը այդ միսիոնարները չաս աղնիւ ու քրիստոնէական ընթացք մը ունին, որ մեծապէս կը նպաստէ երկու եկեղեցիներուն յարաբերութիւնները ամրապնդելու գործին։

ԺԱՆՏԱԼԻՏ.—Հինգշաբթի օրը Մէյթրկամէրի (Եգիպտոս) մէջ ժանտախտէ մահացու դէպք մը պատահեր է եւ Տէշնէի մէջ ալ մէկ մահ։

—Առողջապահական Խորհուրդը որոշեց որ ժանտախտէ վարակուած տեղերէ Պոլսոյ նաւահանգիստը եկած չոգենաւերը քարանտիներու չմտնեն. ասոնց համար խարսխանիշեր սահմանուեցան։

ՍՅՆՈՐՈԶԻ Մ.ՅԵՂԻԱ ռուսական վանքին վանահայրը մեծ զանգակ մը նուիրեց Ցէէնէրի պարտիարքական եկեղեցիին։

ԵՐԿՐԱՇԱՐԺ.—Էրզրումի մէջ, ուրբաթի օրը, երկրաշարժի ցնցումներ զգացուեր են։

ԲԱՄՊԱԿի գիւղը նորէն բարձրացաւ եւրոպական հրապարակներու վրայ։

ՔՈՂԷՐԱ.—Մէքքէի մէջ մարտ 27էն 31 եւ Մէտինէի մէջ մինչեւ մարտ 21 քոլէրայէ որ եւ է դէպք չէ պատահած։

ԷՐԶՐՈՒՄ.—Խճուղիներու շինութեան աշխատելու պարտական եղողներուն տուգանքէ դերծ մնալու պայմանաժամը մինչեւ յունիսի սկիզբը երկարեցաւ, միայն Էրզրումի համար։

—Էրզրումի քաղաքը հանրային առողջապահական կանոններու համապատասխան վիճակի մը վերածելու համար, քաղաքի մանող ջուրերու ճամբաները եւ աղտոտ ջուրերու կոյուղիները պիտի նորոգուին. նաեւ քաղաքին նեղ փողոցները կը լայնցուին ու կը շտկուին, օդը լաւ բանալու եւ արեւի ճառագայթներուն աւելի շատ ենթակայ ըլլալու համար։ Այդ առթիւ տեղւոյն թաղապետութիւնը առժամապար երեք ճարտարագէտներ կը գործածէ։ Փողոցներուն լայնութիւնը եւ ետքաշուելիք կամ առաջ տարուելիք տուները ցոյց տուող ցուցակներ ամէն կողմ պիտի փակցուին ի տես ժողովրդեան։

—Էրզրումի քաղաքին խճուղիներու շինութեան տուրքին հասոյթը երեք տարուան համար տեղւոյն թաղապետութեան թողուեցաւ՝ երկրաշարժէն աւերուած ճամբաները ու կոյուղիները նորոգելու համար։

ԱԽՍՏՐԻՈՅ կայսեր թոռը՝ Վիլհելմը-բացի իշխանուհին որ իր ամուսնոյն հետ Եգիպտոս գացած էր եւ անկէ Երուսաղէմ, այսօր, կ. Պոլիս կը սպասուի։

ՁԱՏԿԻ առթիւ զէնք պարպելու անուղի սովորութիւնը դադրեցնելու համար, երէկ, Ցուցաց Ս. Պատրիարքին մէկ ընդարձակ շրջաբերականը կարդացուեցաւ մայրաքաղաքիս բոլոր յոյն եկեղեցիներուն մէջ, ազդարարելով որ ոչ ոք զէնք պարպէ Զատկի օրերուն։

ՄԱՀԱՅՈՒՍԱԿ.—Մարտ 30էն ապրիլ 6, կ. Պոլսոյ ու արուարձաններուն մէջ պատահած մահերու թիւն է 272 որոնց 162ը՝ իսլամ (77 այր, 58 կին) 83ը՝ քրիստոնեայ (39 այր, 44 կին) եւ 27ը հրէայ (14 այր, 13 կին)։

ԱՑՏՐՆԻ նահանգին զանազան տեղերը, վերջերս, անձրեւ տեղալով հունձքերուն նպաստեր է։

ԵՊԱՐՔՈՍԱԿԱՆ հրամանագիր մը ծանոյց պէտք եղած տեղերը թէ Դոճա Մուսթաֆա Փաշայի հրկիզեալները, որոնց շատին բնակարանները հանդարտութեամբ պիտի կառուցուին, երբ թաղապետութեան դիմելով չենութեան արտօնութիւն ուզեն, առանց նախապէս գանձելու կալուածական յետնեալ տուրքերը, պրտօնագիր տրուի՝ այդ տուրքերը յետոյ մասնակի վճարումներով գանձելու պայմանաւ։

Կ. ՊՈԼՍՈՅ պարիսպները կատարելապէս նորոգելու համար մօտերս յանձնաժողով մը պիտի կազմուի։

ՀԱՅՐՆԻ նախորդ նախպ եւ նախնական դատարանին նախագահ Եահեա Ցէէնմի էֆ. կեղծ մուրհակ մը պատրաստած ըլլալով, դատաստանի պիտի ենթարկուի։

ԹԱՏՐՈՆՆԵՐՈՒ, պարահանդէսներու եւ այլն արտօնութիւն տրուելէ առաջ՝ ասոնց հասոյթներէն Համաղգային Անկեալներուն բաժին զանձումը ապահովելու համար, հարկ եղած միջոցները ձեռք պիտի առնուին։

ՀԱՑՏԱՐ–ՓԱՇԱՅԻ քարտիին ու նաւահանդիստին Ընկերութեան բաժնիները բոլորովին տարաբաղուած եւ հարիւրին վաթսուն վճարում մին ալ եղած ըլլալով, արտօնատէր տոքդ. Զանտէր այդ պարագան ծանոյց հանրօգուտ շինութեանց նախարարութեան։

ՄԵՆԵՆԳԻՆԻՆ.—Գումգարուն կայարանին մօտ նոր արտաքսեալ Բոնթանիի Խարալամպիոս, կ'ըսէ Իզտամ, Սալա Պօյաճիօղլի ունեցած յետնեալ ոսկիի պարտքը վճարած չըլլալով մնայնկ հոչակուեցաւ ձեռնհաս դատարանին կողմէ։

«ՆԻՒՅՉԷԹԻՒ»ի ԱՐԿԱՆԸ.— Մախասուէի Նիւզհէթիէ չոգենաւին մէջ, ուրբաթ օրը, բաւական ծանր արկած մը պատահեցաւ, որ վեց ժամուան յապաղումի մը պատճառ եղաւ։ Նիւզհէթիէ, ուրբաթ առաւ, մեքենայի խանդարում ունեցած էր, բայց նախնական նորոգութիւնէ մը ետքը կրցաւ կատարել Կղզիներու երկրորդ երթեւեկութիւնը եւ ժամ 4ին կամուրջ հասաւ։ Ցեսոյ ժամ 8½ին նորէն կղզիները պիտի երթար, բայց մեքենաները միւս նորոգութեան կարօտ ըլլալով, պարտաւորուեցաւ մնալ՝ վերջին երթեւեկութիւնը կատարելու։ Իրիկուան ժամը 11ին կամուրջէն ճամբայ ելլելով դէշ ադէկ մինչեւ Գնալը հասաւ, սակայն այդ կղզին նաւամատոյցէն բաւական հեռու, յանկարծ ոտգին ձայն մը լսուեցաւ, ոտուղղի մասնելով բոլոր ուղեւորները. նախ կարծուեցաւ թէ կախաղան պայթած է, բայց քիչ վերջը հասատատուեցաւ որ արկածը ծանր բան մը չէր։ Անձնեղեռ ծածկոցին մէկ մասը կոտրած էր՝ անիւին սահմանէներուն չարժումը կանոնաւորող առանցքին խանգարուելէն։ Հետեւաբար չոգենաւը կեցաւ, երկաթ նետուց եւ Նախախնամութենէն ապասեց օգնութիւն մը, զոր նոյն միջոցին ուրիշ անգէ մը չէր կրնար յուսալ։ Այդ վիճակին մէջ քանի մը ժամ անցած էր, երբ ուղեւորներէ ոմանք դիտել տուին թէ կղզիին մէջ կողմը նաւակով չոգենաւեր գտնուելու էին՝ քար կրող մասնաւորներու համար։ Անմիջապէս մակոյկ մը ղրկուեցաւ եւ նաւաձիգ չոգենաւ մը գտնուելով Նիւզհէթիէն մինչեւ Պուրկազ կղզին տարաւ. անկէ նաւակով լուր ղրկուեցաւ Հէյպէլի, ուրկէ հեռագիր ղրկուեցաւ Նաւահանգիստի վերատեսչութեան։ Մեծ Կղզիէն ու կամուրջէն չոգենաւեր ղրկուեցան Նիւզհէթիէի ուղեւորները առնելու, բայց շաւերը նաւակներով Հէյպէլի դացած էին. ժամը գիշերուան վեցն էր։ Նիւզհէթիէ խարսխած կը մնայ Պուրկազ կղզին առջեւ։ Բարեբաղդաբար այդ արկածը կղզիներէն հեռուն չպատահեցաւ, վասն զի կրնար ըլլալ որ չոգենաւը հոսանքներէն մղուելով Մարմարայի բացերը երթար։

—Այս արկածին վրայ Մախասուէի վարչութիւն որոշեց որ բոլոր չոգենաւերը ամէն շաբթու քննուին եւ նորոգութեան կարօտները անմիջապէս նորոգուին։

ԼՈՆՏՈՆԻ օսմ. դեսպանատունը քաղաքին հարաւային արեւմտեան կողմը Քրոմուէլ Ռոա փողոցը 111 թիւը փոխադրուեր է։

ՍԱՄՍՈՆԷՆ կը գրեն թէ թաթար գաղթական մը 16 հոգւոյց կառք մը շիներ է եւ Ըրմաքէն, որ տեղւոյն զբօսավայրն է, մինչեւ Ցէէնէրի կողմերը երկու զրուշով ուղեւոր կը փոխադրէ. մինչդեռ միւս կառքերը տասը զրուշով կը կատարուին այդ երթեւեկութիւնը։

—Սամսոնի մաքսատան անցեալ 1317 տարուան հասոյթը, նախորդին հետ բաղդատելով, 955,701 զրուշ աւելի եղեր է։

ՈՍՏԻԿԱՆՈՒԹԵԱՆ երեք շրջանն գումարիչներ պաշտօնի պիտի կոչուին՝ Մաքրիչներուն ու շրջականերուն, Կղզիներու եւ Պէշիւքտէրէի ու Պէյքոզի կողմերուն համար։ Ատոնք ուրբաթ հարիւրական զրուշ ամսաթոշակ պիտի ստանան։

ՅԻՐԱՆՍԱԿԱՆ դեսպան Պ. Բոնսթան, երէկ, մինչեւ Թարապիա պատգամ մը կատարեց Լա Մուէթ պահակատուով։

ԶԲՕՍՍՇԷՐԶԻՆԵՐ.— Գերմանական Բրենսկս Լուիզ Վիքթորիա եւ Թերապիա չոգենաւերը, որոնք Սանսա գացած էին, երէկ, Պոլսոյ նաւահանգիստը դարձան։ Թերապիա, երէկ իրիկուն, Մուտանիա գնաց՝ Պրուսա այցելող զբօսաշրջիկները առնելու. անկէ ալ Համաւրկ պիտի ուղեւորի։

—Աւտրիական չոգենաւով մը, երէկ, գերմանացի ու աւտրիացի 54 զբօսաշրջիկներ Կ. Պոլիս եկան։

ՄԱՔՍՍԱՅԻՆ Խորհուրդին անդամներէն՝ Սէյվէի, Աստուր, Եուսուֆ Ալի, Հաճի Հիւսնի ու Ասիզ էֆ.ներէն յանձնաժողով մը կազմուեցաւ, որ պաշտօն ունի գաւառներու մաքսատանց թափուր պաշտօններու համար ընտրութիւն կատարել մաքսային այն պաշտօնեաներէն, որոնց անոզաշտօն վիճակի մէջ են։

ՕՍՄ. ԲԱՆԱԿՆԵՐՈՒՆ համար Գրուբի արագահարուած թնդանօթներ պիտի գնուին, սակայն այդ զինագործարանը երկու տեսակ արագահարուած թնդանօթներ ունենալով, օսմ. երկու սպաներ Էսէն պիտի ղրկուին, այդ տեսակներէն մէկը ընտրելու համար։

ՊԵՏԱԿԱՆ ԽՈՐՀՈՒՐԴԻՆ նախորդ առաջին քարտուղար վախճանեալ Մուսթաֆա պէյի որդին՝ Մէհմէտ Ալի պէյ, կայս. Իրատէի մը համաձայն, նոյն Խորհուրդին դիւանները մէկին մէջ պաշտօնի պտի կոչուի՝ հազար զրուշ ամսաթոշակով։

ՍԷԼԱՆԻԿԻ մաքսատան օտար ապրանքներու ճիւղին անցեալ 1317 տարուան հասոյթը, նախորդին հետ բաղդատելով, 1550 ոսկի աւելի եղած է։

—Սէլանիկի մէջ ցուրտ կ'ընէ. չրջակայ լեռներուն վրայ սակաւին ձիւն կայ։

ՊԱՆԻՐԼԻ ՀԻՒԱՆԴԱՅՍԷ.—Պէյլէրպէյլի կողմը տարի մը մէջ աշխատող դործաւորներ ոսկեայ պանիր ուտելու հետեւանքով հիւանդացեր են։

ԵՂԵՌՆԱԴԱՏ տտեանը մտերս պիտի դատէ Իպրահիմ անուն այն անձը որ իր կինը՝ Լէմանը սպանած ըլլալուն համար ամբաստանուած է։ Ինչպէս յայտնի է, նախապէս կարծուած էր թէ այդ կինը անձնասպան եղած է, բայց բժշկական քննութիւններով հաստատուեցաւ որ իր երկանը կողմէ սպաննուած է։

ԷՏԻՐՆԷԷՆ կը գրեն թէ ուրբաթ իրիկուն, Խաբէէլի ու Գրզրճա գիւղի կայարաններուն մէջտեղը, Սէլանիկէն Տէպէ Ագաճ գացող կառախումբը կոխուեր է երկու գործաւորներ՝ Օսման ու Մարդար։ Առաջինը մեռեր, իսկ երկրորդը ղլուխէն ծանրապէս վիրաւորուեր է։ Օսմանի դիակը ու Մարդար Կիւմիւշճինէ ղրկուեր են։

ՏԱՐՕՐԻՆԱԿ ԶՈՒԿ ՄԸ.— Անցեալ շաբթու, Իզմիրի ծովածոցին մէջ ձկնորսները տարօրինակ ձուկ մը բռներ են որ քարտիի թատրոնին մէջ ցուցադրուեր է։ Այդ ձուկը մէկուկէս մէթր երկայնութիւն ունի եղեր, իրարու փակած երեք գլուխ, մէջտեղի գլխուն վրայ երկու զարհուրելի աչքեր եւ առանց վրայ երեսուն սանթիմէթր երկայնութեամբ մազեր. նաեւ կատաղի ճանկերու նման չորս ճանկեր եւ երկայն ու մազոտ պոչ մը։

ԴԱՏԱՊԱՐՏՈՒԹԻՒՆ.— Քոնսթանթինուպոլիս լրագրերը Դալաթիա հաստատուած յանձնակատար ու ապահովագրիչ Նիքոլաքիթիարլոքորէսի դէմ «Անարիասիս» ատարագրութիւնէն հրատարակութիւն մը ըրած ըլլալով, արտօնատէրը՝ Նիքոլաքիսս էֆ. եւ յօրդուածագիրը դատապարտուեցան տասնական ոսկիի դրամական տուգանքի։

—Նոյն լրագրին արտօնատէրը եւ Թահիտրոմոսի արտօնատէրը Մեծ Կղզիի «Էմինէկէթ» դեղարանին տիրոջ դէմ անուանարկիչ հրատարակութիւններ ըրած ըլլալով, երկուքն ալ դատապարտուեցան տասնչինգական օրուան բանտարկութեան։

ԳԱՏՐԳԻՒՂՅԻ Հաճի Թագւորի աղջիկը՝ Արաքսի, ութ տարեկան, երէկ առտու, Գատրգիւղի չոգենաւէն կամուրջ եկած տեսն, ոտքը նաւամատոյցին ու չոգենաւին մէջտեղը մնալով ճմրուեցաւ։

ԴԻՍԱԿ ՄԸ.— Երէկ առտու Սիրքէճիի առջեւէն դիակ մը դտնուեցաւ որ տարբալուծիլ սկսած էր։ 40–45 տարեկան կ'երեւար եւ հագուստներէն նատարար մը կամ ձկնորս մը ըլլալը կը կարծուէր։

ՕՍՄ. ՊԱՆԲԱՅԻՆ Դալաթիոյ, Բերայի ու Պոլսոյ գրասենեակները դոց պիտի մնան յառաջիկայ հինգշաբթի, 11/24 ապրիլ եւ երկուշաբթի 15/28 ապրիլ։

Ազգային Լուրեր

ԷՋՄԻԱԾՆԷՆ ԼՈՒՐԵՐ

ԱՍՏՈՒԱԾԱԾՈՒՆՉԻ ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆԸ

Էջմիածնի տպարանէն հրատարակուելիք պատկերազարդ Աստուածաշունչի մասին, ռուսահայ մամուլն ալ պատած է բողոքի եւ դժգոհութեան ձայն բարձրացնել։ Այս առթիւ նոյն իսկ Ս. Էջմիածնէն գրուած նամակ մը իրաւացի դանգատ մը կը յայտնէ սա տողերով. — «Տարիներ առաջ որոշուած էր Ս. Գիրքը տպագրել մեր ձեռագրատան ընտիր օրինակներուն վրայ, բայց տարուէ տարի դեռ է ընկնում։ Մեզ համար անհասկանալի է այդ ձգձգմունքը, քանի որ նոյն իսկ բաժանորդագրութիւնը բացուած եւ բաւականաչափ փող է հաւաքուած։ Միւս կողմից ունենք հարուստ տպարան, տառեր, գրաշարներ չատ չատ։ Գլխաւորն անպատրաստ է, օրինակի ընտրութիւնը։ Մի ժամանակ Հայր Եղիա հայր սուրբն էր այդ նպատակով աշխատում։ Սակայն Հայր Եղիայի գործը մնաց կիսատ։ Ոչ ոք ձեռք չի զարնում կրկին նոյն աշխատանքին։ Մենք վանքում չուարած ենք, այսպիսի անպատասխանութեամբ ոնց պիտի սկսենք տպագրութիւնը, այնինչ կարելի էր գործը չատ փառաւոր գլուխ բերել։ Ունենք բաւական երիտասարդ մլրաներներ, նոյն իսկ Ս. Գիրքը յունարէն եւ մասամբ Երբայեցերէն կարդացող եւ հասկացող վարդապետներ։ Դարով հայերէն ձեռագրին, փառք Աստուծոյ, կարդալու եւ հասկանալու չափ գիտցողներս պակաս չենք. ժամանակ չատ ունենք, գործ քիչ։ Օրինակելի, ընտիր Ս. Գրքի տպագրութիւնը, մանաւանդ այսչափ ապտեղուց յետոյ, միաբանութեան ամենավսեմ նախանձախնդրութիւնը պիտի լինի։ Այսպէս լաւ կը լինէր թէ՝ տպագրելու մտքից հրաժարուել, թէ եղած ծախքերը քաշել եւ թէ հաւաքած փողերը յետ դարձնել։»

Անկէ զատ, Ս. Էջմիածնէն գրուած այսօրինակ նամակներ մուտք գտնելով կը նկարագրեն Մայր–Աթոռի միաբանութեան վիճակը, ինչպէս նաեւ վանքին բեռ եղողներու ստուար թիւը, որոնք վանքին մէջ կը պատսպարուին այս ու այն միաբանութիւնը կողմնակցութեամբ։ Ամէնէն աւելի զարմանք պատճառած են Մայր–Աթոռի ամառադրին համար եղած կարգ մը կարգադրութիւնները։ Կ'ըսուի թէ, այս տարի, այդ կլիմայական ամառանոցը իր սովորական ձեւէն քիչ մը աւելի փոքրադիր ձեւով պիտի հրատարակուի, թէեւ մինչեւ հիմա, յունուարի ամսաթերթին սնդամ հրապարակ չէ եղած, հակառակ Ս. Հայրապետին փափաքին։

Սրմաչու Փոխ–Վանահայր Տ. Եղիշէ Եպիսկոպոս Դուրեան երէկ մայրաքաղաքս հասնելով՝ իրիկուան Մաքրիվիզ գնաց, Դունդաչէքի սարդոզութիւնը կատարեց ու քարոզեց։

—Տ. Մեհրուժան վարդապետ Կարնոյ Առաջնորդ Տ. Զաւէն Ծ. վարդապետի հրամանաւ տեղւոյն Կարմիր վանքին Փոխ–Վանահայր եւ տեսուչ կարգուեր է, Տնօրէն Խորհուրդին հաճութեամբ։

—Երէկ Պէշիկթաշի եկեղեցիին մէջ Տէր ողորմեա կարգացուեցաւ Զայնան էֆ.ի առողջութեան համար։

—Ս. Պատրիարքը որոշած է որ Զատկական օրերու առթիւ Սրմաչու Դպրեվանքի նորընծաներէն Տ. Գրաւաղդ Վ. Սամաթիա Ալիթ Մերմէր եւ Տ. Դաւիթ Վ. Բերայի Ս. Յարութիւն եկեղեցին քարոզեն։

—Բէօթահիայի, Սղերդի, Զարսանճաղի Առաջնորդները ստանալով Ս. Պատրիարքի շնորհաւորական հեռագիրները իրենց Գ. կարգի Մէճլիսի պատասխանն շնորհաւորելուն առթիւ, հեռագրաւ շնորհակալութիւն յայտներ եւ բարեմաղթութիւն ըներ են Վեհ. Սուլթանին կենաց համար։

—Նոյնպէս Ատարազարի Թաղ. Խորհուրդը հեռագրաւ շնորհաւորած է Ս. Պատրիարքը, իր ստացած պատասխանին առթիւ։

—Նիկոմիդիոյ Առաջնորդ Տ. Կարապետ վարդապետ Մաղուսեանն քանի մը օր առաջ բաւական վատառողջ արկած մը անցուցեր է, Ատարազարէն Բաբասուի կողմը դացած տաեն։ Ուրիշ ճամբորդներու հետ ձիով ճամբորդած միջոցին, հոսուն ջուրի մը անցնել հարկ ըլլալով, մինչդեռ ուրիշ ձիաւորներ կը յաջողանան, Տ. Կարապետ վարդապետի ձին ջուրին հոսանքէն քչուելով՝ Կարապետ վարդապետ ինքզինքը ջուրին մէջ կը դտնէ խղդուելու ասոտիճան, եւ կը սկսի օգնութիւն աղաղակել։ Ճամբորդները խլացոյց օգնութեան հասնելով՝ կ'ազատեն զայն եւ երկու ժամու չափ գլխիվայր կը կախեն վարդապետը, որ հազիւ կը սթափի։

—Գոհութեամբ կը ծանուցանենք թէ ինչպէս պաշտօնականներու բաժնին մէջ կը տեսնուի, Վեհ. Սուլթանը այս անգամ բարեհաճած է ասոտիճաններ եւ պատուանշաններ շնորհել մէկ քանի գաւառական առաջնորդներու, որոնց անունները ուրբաթի օրը հրատարակեցինք, Քաղաքական ժողովի անդամներու եւ Պատրիարքարանի մէկ քանի պաշտօնեաներուն։ Անաւարիկ անոնց ամբողջական ցուցակը.— Իւլայի Ա. ասոտիճան Պատրիարքարանի գործակատար Տէր Ներսէսեան Տիգրան էֆէնտի։ Մէճիթմայիլի ասոտիճան՝ Պատրիարքարանի վարչական դիւանին պէտ Թէլէան Բարթող եւ Թուրքերէն թղթակցութեանց դիւանին պէտ Խաչատուրեան Կարապետ էֆէնտիներու։ Բ. կարգի Մէճիտիէ պատուանշան՝ Պատր. Փոխանորդ Ճէվահիրեան Տ. Գարեգին եպիսկոպոսի։ Գ. կարգի Մէճիտիէ՝ Սամսոնի առաջնորդ Տ. Յակոբ Աշոտ եպիսկոպոսի, Աղթամարի Կաթող. Փոխանորդ Արսէն Վ.ի, Զարսանճաղի Առաջնորդ Կորիւն Վ.ի, Էնկիւրիի Առաջնորդ Գալֆեան Եղիշէ Վ.ի, Սղերդի Առաջնորդ Փառէն Վ.ի, եւ Բէօթահեայի առաջն. Տեղապահ Աղաւնունի Մկրտիչ Վ.ի։ Գ. կարգի Օսմանիէ՝ Բաղաքական ժողովի անդամ Գարակէօզեան Գրիգոր էֆ.ի։ Գ. կարգի Մէճիտիէ՝ Բաղաքական ժողովի անդամներէն Սէթեան Մինրան, Տէմիրճիպաշեան Սեսրան, եւ Աւասեան Մկրտիչ էֆէնտիներու։ Ե. կարգի Մէճիտիէ՝ Պատրիարքարանի բարգաւանպետ Խաչատուրեան Մարտիկ եւ Ս. Պատրիարքին անձնական բարեկամ Սրապեան Կարապետ աղաներու։

Այս պատուանշանները հինգշաբթի օրը յանձնուեցան Պատրիարքարան։ Պաշտօնական անձեր, եկեղեցական եւ աշխարհական, մէկ քանի օրէ ի վեր, Պատրիարքարանի մէջ հիւրասիրեցին Փոխանորդ Սրբազանը եւ բոլոր անոնք, որոնք Կայսերական այս շնորհներուն արժանացած էին։

—Ս. Պատրիարքը, շաբթի օրը, Օթէլ մ'Անկլեթէր երթալով, փոխադարձ այցելութիւն տուաւ ձիպաղթարի անկլիքան արքեպիսկոպոսին։

—Կարնոյ Առաջնորդ Տ. Զաւէն Ծ. վ.ի կողմէ Պատրիարքարան ուղղուած հեռագիր մը կ'ըսէ թէ երկրաշարժի չորս զօրաւոր եւ ուրիշ թեթեւ ցնցումներ պատահեր են քաղաքին մէջ։ Շէնքերը վնասուեր են, սակայն մարդու կորուստ չկայ։ Ժողովուրդը նորէն անարեկման մէջ է։

—Մայրաքաղաքիս բոլոր եկեղեցիներու մէջ կարդացուեցաւ Պատրիարքական այն շրջաբերականը, որով Ոստիկանութեան Դունէն Պատրիարքարան հասած թէղեքրէքի մը համաձայն կը զգուշացնէ ժողովուրդը Ս. Զատկի ոտնին առթիւ հրաղէն պարպելէ, ուրկէ կրնան վնասներ ծագիլ։

—Թէրեղիւղի Թաղ. Խորհուրդի անդամներուն մեծ մասը հրաժարական տուեր է։

—Ցաւով կը ծանուցանենք թէ Թաղական ժողովի անդամ ելլաս էֆ. Զայլեանի առողջական վիճակը դարձեալ մը տագնապութիւն կը պատճառէ։ Հիւանդութիւնը, որուն իւրեմն անունը կը տրուի, կրկնուած է։ Բժիշկները անցեալ օր խորհրդակցութիւն մը կատարեցին։

—Վանայ Առաջն. Տեղապահ Տ. Սահակ Ծ. Վ. Բաղրեւանդեան կը հեռագրէ Պատրիարքարան թէ Նուրերու յորդման պատճառով ճամբաները վնասուած են, հետեւաբար, չի կրնար ճամբայ ելլել դէպ ի Էջմիածին։

—Նիկոմիդիոյ Առաջնորդ Տ. Ստեփան եպիսկոպոս, Բէօթահեայի Առաջն. Տեղապահ Տ. Մկրտիչ վարդապետ եւ Իսրայէլի Առաջն. Տեղապահ Արսէն քահանայ հեռագրով շնորհաւորած են Ս. Պատրիարքը, իր ստացած ակամակուս պատասխանին համար։

—Վանայի Թաղ. Խորհուրդը վերջերս հրատարակութեան տուեր է իր 26 ամսուան համառաւութիւնը, ուրկէ կ'երեւայ թէ 22054·85 ֆրանք մուտք եւ 17753·42½ ֆր. ելք ունի։ 1000 ֆրանքի չափ ալ պարտք կայ։

—Հայ–Հռոմէականաց Պատր. փոխանորդ Տ. Աւետիս արքեպիսկոպոս Արփիարեան, ընկերակցութեամբ դիւանապետ Գէորգ վարդապետ Թէրզիպաշեանի, չաբաթ օրը Պատրիարքարան երթալով՝ ի դիմաց Տ. Գրիգոր Ս. Էմմանուէլեան Պատրիարքին, շնորհաւորեց Ս. Պատրիարքը, վերջերս ստացած ակամակուս Օսմանիէ պատուանշանին համար։

ԱԶԳԱՅԻՆ ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑ

Ատարազարի Ս. Կարապետ Թաղի Պատ. Թաղ. Խորհրդոյ մէկ դրութեամբը ծանուցուած է հոդաբարձութեան թէ տեղւոյն ազգայիններէն Դրիդոր էֆ. Պարոնեան վերջերս իր մահկանացուն կնքած ըլլալով, հանդուցեալին այրին Տիկին Պարոնեան՝ ի մէջ այլոց 10 օսմ. ոսկի յանձնած է նոյն Թաղ. Խորհրդին ի նպաստ Ազգ. Հիւանդանոցիս, ըստ վերջին կամաց իր հանգուցեալ բարեյիշատակ ամուսնոյն։ Հանգուցեալը, որ իր նիւթական համեստ վիճակին մէջ մինչ կրթաւորեր եւ աղքատասէր անձ մը եղած եւ իր անձնուիրաբար վարած ազգային պաշտօններովն օգտակար հանդիսացած էր, իր կենաց վերջին օրերուն իսկ յիշելով Ազգ. հաստատութիւնն՝ ասյնհնարաւորութեամբը կ'անմահացնէր իր անունն ու յիշատակը յաւիտեան այլոց։ Զայս ծանուցանելով, Հոգաբարձութիւնս խորին շնորհակալութիւն կը յայտնէ թէ՛ յիշեալ Տիկնոջ եւ թէ Թաղ. Խորհրդոյ նոյն թաղի, որոնք բարեյիշատակ հանգուցեալին կամքը փութացած են յարգել եւ գործադրել՝ Հոգաբարձութեան ուղարկելով նուիրեալ դրամը։ (Հոգաբարձութիւն)

ԻԶՄԻՐԻ ԱԶԳԱՅԻՆ ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑԻՆ

ՀԱՐԻՒՐԱՄԵԱԿ ՆՈՒԻՐԱՏՈՒԹԻՒՆՆԵՐՈՒ ՑԱՆԿ

	Ղրշ.	
Քէօթահեայէն	1780	—
Պրուսայէն	356	—
Լոնտոնէն	412	—
Դարիրէէն	1040	—
Աղէքսանդրիայէն	171	—
Մանչսթրէն	35282	—
Սմիռնէն	3478	—
Թիֆլիզէն	156	—
Երուսաղէմի Ս. Պատրիարքէն	1560	—
» Եղիա վրդպ.էն	312	—
Նիւ–Եորքէն	890	—
Պաքուէն	6075	—
Պարտիզակէն	66	—
Սղերդ, Փառէն վրդպ.էն	82	50
Նիկոմիդիայէն	5282	—
Բուչ–Ատայէն	743	—
Մէրսինէն	660	—
Պոլիս, Վսեմ. Զարեհ էֆ. Տիլսպէրէն	890	—
Տէպէ–Աղաճէն	2886	—
Պուրսուրէն	430	—
Սպարթայէն	356	—
Աղ–Շէհրէն	890	—
Սամսոն, Յ. Զաքրեանէն	890	—
Բարիզէն	1780	—
Ամերիկայէն Բասապեան եղբարք	201	—
Բարիզէն	1121	—
Եկեղեցական ոսկի	1780	—
Իզմիրէն	13872	50
Մէճիտիէ 33էն, օսմ. ոսկի 470	83450	—

Ասոնցմէ զատ, նուիրուած են հետեւեալները.
Ուշաղէն, 2 հատ գորգ
Իզմիրէն, 1 երկաթուղւոյ բաժնեթուղթ
Սպարթայէն, 280 օխա պուլղուր, 80 օխա լուբիա։

—Իզմիրի ուսուցչական խումբը Յոբելեանի հանդէսին առթիւ, ամէն տարի, տարեդարձին օրը, հացկերոյթ մը պիտի տայ Ս. Լուսաւորչեան Հիւանդանոցի պահպանարարներուն։

Այսօրուան Հեռագիրներ

(ԱԺԱՆՍՏԸ ՔՈՆՍԹԱՆԹԻՆՈՒԷԼ)

ԼՍ. ՀԷ, 20 ապրիլ.— Հղանոցի թագուհին բաւական գոհացուցիչ գիշեր մը անցուց։

ՀԱՆՈՎԷՐ.— Ռոդէզիայի զօրավարին վիճակարանին բացման առթիւ գերմանական Ժ. զօրաբանակին հեծելազօրքերու սպաները սեղան մը տուին, որուն ներկայ գտնուեցան նաեւ Վիլհէլմ կայսրը եւ քանասօսութիւն մը ընելով փափաք յայտնեց որ սպաները խնամեն «կրանիթի այդ կտորը որ հեծելազօրք կը կոչուի՝ այն կերպով որ դայն խանդողներուն ակառները կոտրուին»։ Վիլհէլմ կայսրը բաժակ պարզեց Ռոդէզիայի զօրավարին յիշատակին, հեծելազօրքերուն եւ Վաղարքէ մարշալին համար։

ՊԷՐԼԻՆ.—Սեպլոյ թագաւորը չաքդրամ մը հատատուց Տրակա թագուհիին անունով. պիտի տրուի պետութեան ուարքայական գերդաստանին ծառայութիւն մատուցանող կիներուն։

ԿԻԼԻՍ (Ռօս).—Ռօսի Հանրի Իբ. իշխանը (անդրանիկ ճիւղէն) մեռաւ։ Ծնած էր 1846 մարտ 28ին Կրէյցի մէջ։

ԲԻՇԹԱՒ.—Հունգարիոյ Երեսփ. Ժողովին մէջ Պ. Վիսքոնթէի հարցապնդում մը ըրաւ կառավարութեան Գերմանիոյ նախարարապետին վերջին ուղեւորութեան եւ Երրեակ Զիւնակցութեան վրայ. մանաւանդ բացատրութիւններ ուզեց թէ Զիւնակցութեան պաշտպանական հանգամանքը պիտի չփանգարուի նոր տարաձգրութիւններով, եւ թէ միջազգային խնդիրներու մասին Աւստրիոյ–Հունգարիոյ քաղաքականութիւնը պիտի չփոխուի։

(ԱԺԱՆՍ ՆԱՍԻՕՆԱԼ)

ԼՍ. ՀԷ, 20 ապրիլ.— Կը ծանուցուի թէ հաշուութեան բանակցութիւնները այն տանն պիտի վերսկսին, երբ Բրիւքէր նախագահը եւ Հղանոցս գտնուող պէր պատուիրակները կարենան համաձայնիլ։ Թրանսվալի պատուիրակներուն հետ։ Անհամաձայնութեան առարկայ կ'ըլլան ինքնօրէնութեան եւ Պոէրներուն տրուելիք ընդարձակ իրաւունքներուն վերաբերեալ պայմանները։

ԲԱՐԻԶ.— Թրանսվալի մէջ բանակցութեանց իրման պատճառն է պէր պատուիրակի մը Եւրոպա ղրկուիլը՝ Բրիւքէր նախագահին կարծիքը առնելու համար։

ՇԵՐՊՈՒՐ.— Թուս նաւաստին մը, որ Պալթիկէն կը դառնայ, Շերպուր հասաւ, ուր ութ օրի չափ պիտի մնայ։

ՄԱՏՐԻՏ.— Զրոյց կայ թէ Պ. Մարէթ քիչ ատենէն պիտի յաջորդէ նախարարապետ Պ. Սակասթայի, որ որոշեր է հրաժարական տալ։

ԲԻՇԹԱՒ.— Հունգարիոյ Երեսփ. Ժողովին մէջ Պ. Վիսքոնթէի հարցապնդում ըրաւ՝ բացատրութիւններ ուզելով՝ Իտալիոյ վերաբերեալ դաշնադրութեան տարաձգրութիւններուն վրայ։

ԱԱԿԱՐԱՆ

Վաղը Սակարանը գոց պիտի մնայ հրէական Պասէքին տօթիւ։

ՂԱԼԱԹԻՈՅ ՍԱԿԱՐԱՆ

ՓԱԿՈՒՄ

Օսմ. Քոնսոլիտէ Սեռի Դ.	Օ. Ո.	28	01 ½
Ամէնէն բարձր գին	»	28	00 ½
Ամէնէն վար գին	»	28	01 ½
Բուսէլիի Երկաթուղի գոց	ֆր.	111	50
Ամէնէն բարձր գին	»	111	37
Ամէնէն վար գին	»	112	12

ԲԱՑՈՒՄ 8 Ապրիլ

Օսմ. Քոնսոլիտէ Սեռի Դ.	Բ. Կ.	28	02 ½
Բուսէլիի Երկաթուղի	ֆր.	111	87
Շիրքէթի Խայրիէ		26	75
Օսմանիէ		—	—
Ռէժի		11	10
Օսմ. Պանքա		—	—
Բուէտի ժէնէրալ Օթմ.		0	10

ԱՐՇԱԼՈՒՅՍ Է

ԽՄԲԱԳՐԻՉ, ՊԱՏ ԲԱՇԽԱՐԻՉ

Ընթերցողներին հանձնելով մեր հարգելի բարեկամներուն գրած նամակներուն մեծ մասը, մենք կարիք չունինք ավելցուցանելու թե ինչպիսի գոհունակություն ստեղծեցին մեր հրատարակությունները։ Ամենուրեք ուրախությամբ ընդունվեցան մեր գրքերը, ամենուրեք գնահատվեցան մեր ջանքերը։ Ամենուրեք ոգևորեցին մեզ մեր գործունեությունը շարունակելու։ Ամենուրեք ստացանք հանձնարարություններ, որոնք ապացուցանեն, թե մեր գրքերը ինչպիսի հանգամանքներ ունեցան։ Ամենուրեք ստացանք գր